

MØTEINNKALLING

MØTE i Forskning- og forskerutdanningsutvalget og programstyret for ph.d.-utdanningen HF

TIRSDAG 14.05.2024 kl. 12.15 -14.00.

Innkalling og saker sendes til følgende representanter:

Representanter:

Ole Hjortland, Laura Sætveit Miles (IF), Kirsi Salonen (vara AHKR), Åslaug Ommundsen (LLE), Torfinn Thomesen Huvenes (FOF), Kari Jegerstedt (vara SVT/SKOK), David Chelsom Vogt (B), Tonje Louise Skjoldhammer (B), Katrine Andresen, (D)

Observatør KMD: Jostein Gundersen (KMD)

Eventuelt forfall bes meldes snarest til personlig varamedlem med kopi til Kirsten.Moen@uib.no

Bergen, 07. 05.2024

Ole Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
seksjonssjef,
seksjon for studier og forskerutdanning

Kirsten Moen
seksjonssjef,
seksjon for forskning og formidling

SAKSLISTE

- I. Godkjenning av innkalling og saksliste**
- II. Protokoll fra FFU 20.02.2024 (tidligere godkjent)**
- III. Saker: forskerutdanning**
 - PS 6/24** Drøftingssak: Grunnlag for opptak på HF's ph.d.-program - Rapport fra arbeidsgruppe
 - PS 7/24** Drøftingssak: Maksgrense for monografier – Veileder for bedømmelse
 - PS 8/24** Drøftingssak: Forslag til nye fellesemner i ph.d.-utdanningen ved HF
 - PS 9/25** Ph.d.-utdanningsmeldingen for 2023
- IV. Orienteringer: forskerutdanning**
 - a.** Veilederforum 24.04.2025
- V. Saker: forskning**
 - FU 4/24** Løypemelding nr. 2 for BOA-aktivitet 2024
 - FU 5/24** Drøftingssak: Grunnenhetenes praksis for behandling av uredelighetssaker
 - FU 6/24** Publiseringresultater 2023
- VI. Orienteringer:**
 - a.** [Evalueringsprosjekt av humaniora og samfunnsvitenskap i 2025](#)
 - b.** [Forskningsdagene i Bergen 18.- 29. sept. 2024](#)
 - c.** Saker fra Universitetets forskningsutvalg [8. feb.](#) og [21. feb.](#)
 - d.** Samling for Forskergruppeledere til høsten

Eventuelt

UNIVERSITETET I BERGEN

PROTOKOLL

Forsknings- og forskerutdanningsutvalget (FFU)

20.02.2024 kl. 12:15- 14.00

Til stede:

Ole Hjortland, Laura Saetveit Miles (IF), Kyrre Kverndokk (AHKR), Åslaug Ommundsen (LLE), Torfinn Thomesen Huvenes (FOF), Kari Jegerstedt (SVT/SKOK), David Chelsom Vogt (B), Tonje Louise Skjoldhammer (B), Katrine Andresen (D)

Observatør KMD: Jostein Gundersen (KMD)

Fra administrasjon: Elisabeth Akselvoll, Kirsten Moen, Elisabeth Hausvik, Cecilie Veum

Forfall: Inger Marie Hatløy

I. Godkjenning av innkalling og sakliste

II. Protokoll fra FFU 22.11.2023 (tidligere godkjent)

III. Saker: forskerutdanning

Presentasjon av arbeidet til HF- Stip, ved leder Jorun Larsen

PS 01/24 Oppfølging av framdriftsrapporteringen 2023

Vedtak:

Programstyret tar grunnenhetenes orientering til etterretning.

PS 02/24 Progamevaluering – Mandat for evalueringskomitéen

Vedtak:

Programstyret vedtar mandatet for progamevalueringskomitéen med de endringene som kom frem i møtet.

PS 03/24 Revidert veiledning til bedømmelse av ph.d.-avdelingen

Vedtak:

Programstyret ber fakultetsledelsen om å legge veilederen frem for vedtak i fakultetsstyret, med de endringer som kom frem i møtet

PS 04/24 Emneevaluering av emnene VITFH900 og VITHF905

Vedtak:

Programstyret tar egenvurderingene av VITHF900 og VITHF905 til etterretning

PS 05/24 Alumnusundersøkelsen 2023

Vedtak:

Programstyret tar resultatene fra alumnusundersøkelsen 2023 til etterretning

IV. Orienteringer: forskerutdanning

- a. Høringsbrev FIA om fremdriftsrapportering i ph.d.-utdanningen (ref. [2023/17009](#))
- b. Invitasjon til utvikling av nytt felles ph.d.-emne ved HF (ref. [2024/1775](#))
- c. Veilederforum utsatt

V. Saker: forskning

FU 01/24 Drøftingssak: Forskningsmelding

FU 02/24 Løypemelding for BOA-aktivitet 2024

Vedtak:

FFU tar saken til orientering

FU 03/24 Drøftingssak: Revidering av retningslinjer for pliktarbeid

VI. Orienteringer: forskning

- a. Etikk og redelighet i forskning – informasjon til enhetene
- b.
- c. Prodekan orienterer: Fakultetslederkonferansen, strategiske satsinger HF 2024, UHR-veileder opprykk
- d. Publiseringsindikator – UiB høringssvar, muntlig
- e. Saker fra Universitetets forskningsutvalg, [6.des. 23](#)
- f. Saker fra Universitetets innovasjonsutvalg, [31.jan. 24](#)

Eventuelt Spørsmål om rutine knyttet til CAS-avtalen med UiB

Ole Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
fungerende seksjonssjef
Seksjon for studier og forskerutdanning

Kirsten Moen
seksjonssjef
Seksjon for forskning og formidling

Sak: PS 06/24
Møte: 14.05.2024

SAK: Grunnlag for opptak på HF's ph.d.-program – Rapport fra arbeidsgruppe

Dokumenter i saken:

- PS 07/23 Drøftingssak: Formelle kvalifikasjoner for opptak til ph.d.-programmet
- PS 09/23 Drøftingssak: Vilkår for opptak til ph.d.-programmet ved HF
- Oppnevningensbrev – mandat
- Arbeidsgruppens rapport

Bakgrunn:

I 2023 drøftet programstyret de formelle vilkårene for opptak til fakultetets ph.d.-program ved flere anledninger (PS 07/23 og 09/23). Som et resultat av drøftingene besluttet fakultetet å oppnevne en arbeidsgruppe medfølgende mandat:

Arbeidsgruppen skal utarbeide forslag til endringer i opptakskravene i programbeskrivelsen til HF's ph.d.-program (2.1 Vilkår for opptak). Forslaget skal avklare når og hvordan fakultetet kan bruke muligheten til å gjøre særskilte vurderinger av utdanninger som kan kvalifisere til opptak.

Forslagene skal særlig ta stilling til hvorvidt følgende punkter under 2.1.1 Kvalifikasjon skal videreføres eller endres:

- Søkerens masteroppgave må ha et omfang på minimum 30 studiepoeng.
- Søkeren må som hovedregel ha karakteren B eller bedre på masteroppgaven.

Dersom arbeidsgruppen foreslår endringer i ovennevnte to kulepunkter, skal det legges fram forslag til hvordan fakultetet skal ivareta forskriftens krav om at annen likeverdig utdanning skal være i samsvar med beskrivelsene av kvalifikasjonsrammeverkets nivå 7 jf. [Nivå i kvalifikasjonsrammeverket | Nokut](#).

Arbeidsgruppen skal også gi anbefaling om hvordan følgende tilfeller skal vurderes:

- søkere med mastergrad som ikke oppfyller nivå 7 i NOKUTs kvalifikasjonsrammeverk
- søkere med mastergrad uten masteroppgave, men med annen dokumentert relevant utdanning på masternivå eller andre klart forskningsrelevante aktiviteter

Arbeidsgruppen står fritt til å foreslå endringer også for andre deler av opptakskravene. Endringene skal sikre at fakultetets programbeskrivelse er i tråd med forskriften. Forslag til fakultetsspesifikke opptakskrav skal fremme god rekruttering til ph.d.-programmet, med tanke på å nå de vedtatte strategiske målene om bedre gjennomføring og å tiltrekke seg de beste forskerrekruertene, jf. [HF's Strategi 2023-2030](#).

Prodekans merknader:

Arbeidsgruppens anbefalinger gir fakultetet formålstjenlige redskaper til å sikre god rekruttering til ph.d.-programmet. Anbefalingene gir gjennomsiktede rammer og rutiner for opptak til programmet, og gir tilstrekkelig fleksibilitet i bruk av særskilt vurdering.

Forslag til vedtak:

Programstyret vedtar å endre programbeskrivelsen av ph.d.-programmet i tråd med arbeidsgruppens forslag, og ber fakultetsledelsen legge endringsforslagene frem for fakultetsstyret til godkjenning.

Programstyret vedtar arbeidsgruppens forslag til nye rutiner knyttet til vurdering av søkernes masteroppgave, og ber om at disse tas i bruk for nye utlysninger når endringene er vedtatt i fakultetsstyret.

Ole Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
fung. seksjonssjef

Sak: PS 07/23
Møte: 13.09.2023

Drøftingssak: Formelle kvalifikasjonskrav til opptak på ph.d.-programmet

Dokumenter i saken: Notat fra AHKR
[FU 04/22](#) Rapport fra arbeidsgruppe med anbefaling om revisjon av opptakskrav til ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet

Bakgrunn:

Våren og sommeren 2023 har fakultetet hatt et svært høyt volum av ansettelsessaker i ph.d.-stillinger. I den anledning har endringene i opptakskravene innført i 2022 (FU 04/22) blitt anvendt for å avgjøre om søkere er formelt kvalifisert til stillingene. Selv om kravet om masteravhandling på minst 30 studiepoeng ble videreført da endringene ble vedtatt, har kravet vist seg krevende å praktisere når volumet på søknader har økt. Fakultetet har mottatt et stort antall henvendelser om vurdering av internasjonale mastergrader, inkludert saker hvor dokumentasjonen er lite tilfredsstillende. Forsinkelser i prosessen har i enkelte tilfeller ledet til at sakkyndige komiteer har rangert før det er blitt klart om søkerne er formelt kvalifiserte.

AHKR har i et notat utformet av forskningskoordinator Kyrre Kverndokk og instituttleder Teemu Ryymin beskrevet situasjonen ved instituttet, og de ber om at opptakskravet tas opp til diskusjon i programstyret (se vedlegg).

Spørsmål til drøfting:

1. Har opptakskravene i ph.d.-programmet fungert formålstjenlig i ansettelsesprosessene i perioden siden forrige endringer?

Ole Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
seksjonssjef

Notat om formelle kvalifikasjonskrav til opptak til forskerutdanningen ved HF

Runden med utlysning av rekrutteringshjemler ved AHKR våren 2023 har synliggjort noen utfordringer ved vurderingsprosessen og opptakskriteriene til forskerutdanningsprogrammet som instituttet ønsker å få diskutert. En slik utfordring ligger i hvordan de gjeldende kriteriene for at søkere skal være formelt kvalifisert til opptak, og dermed vurdering i det hele tatt, praktiseres. Dette gjelder særlig søkere uten norsk mastergrad, og spesielt søkere med utdanningsbakgrunn fra enkelte land innen Bologna-samarbeidet, som Italia og Spania.

Ved AHKR ble det utlyst 8 phd-stillinger med søknadsfrist 11.april 2023. Utlysningenes faglige innretning var definert av forskergruppers og andre forskningsmiljøers interesser og ønsker, og varierte dermed betydelig – fra kystarkeologi via seksualitetshistorie til det Indiske havs historie. De formelle kvalifikasjonskravene var de samme for alle stillinger: Norsk mastergrad eller tilsvarende utenlandsk grad, der omfanget av masteroppgaven er spesifisert i vilkårene for opptak til phd-programmet til å være minimum 30 studiepoeng

Normalt skal utenlandske søkers utdanningsbakgrunn undersøkes av internasjonal koordinator ved Det humanistiske fakultet før søknadene sendes til den sakkyndige komiteen, slik at søkere som ikke tilfredsstiller de formelle opptakskriteriene, blir avvist før den faglige vurderingen. I vår måtte imidlertid flere av de sakkyndige komiteer foreta sin faglige vurdering av søknadene før vurderingen av søkerens utdanningsbakgrunn var gjennomført. Dette er uheldig og bør i fremtiden unngås, både av hensyn til søkerne selv, men også av hensyn til komiteene som kan ende opp med å vurdere søkere som uansett ikke kan ansettes i stillingen av formelle grunner.

I vår rangerte flere av de sakkyndige komiteer søkere på topp som senere viste seg ikke å tilfredsstille omfangskriteriet for masteroppgaven. I disse tilfellene hadde søkerne gjerne utdanningsbakgrunn fra land som Italia og Spania, med masteroppgaver av 26-27 studiepoengs omfang og med en muntlig del som utgjør 4-3 studiepoeng. Disse søkerne er ikke formelt kvalifiserte i henhold til HFs programbeskrivelse, punkt 2.11, der det står nedfelt at søkeren må ha en masteroppgave på minst 30 studiepoeng. Selv om alle som får tilbud om en phd-stilling ved AHKR selvsagt er formelt og faglig kvalifiserte, er instituttet bekymret for at vi med dagens bestemmelse går glipp av særs gode forskerrekutter. Gitt utfordringene med gjennomføring på forskerutdanningen på HF, er dette uheldig.

Instituttet mener at det selvsagt skal stilles krav til omfang av masteroppgaven ved opptak til forskerutdanningsprogrammet. Men instituttet ønsker en diskusjon om dagens praksis med å avvise søkere med masteroppgave på 26-27 studiepoeng er hensiktsmessig. Instituttet erfarer at det ved andre fakultet ved UiB praktiseres en noe mer fleksibel tilnærming til slike søkere. Mens HF-fakultetet har en absolutt grense for omfanget av en masteroppgave ved 30 studiepoeng, er denne grensen myket opp i programbeskrivelsen for SV-fakultetet. Der heter det: «I mastergraden skal det normalt inngå et selvstendig arbeid av et omfang på minimum 30 studiepoeng.» Programbeskrivelse inneholder også følgende tillegg: «Dersom søkeren kan dokumentere relevante tilleggs emner på masternivå og/eller andre klart forskningsrelevante aktiviteter (vitenskapelig arbeid/produksjon) kan dette inngå i vurderingen av punkt 2, 4 og 5 [om omfanget på MA-oppgaven] over»

([Programbeskrivelse for ph.d.-programmet | Det samfunnsvitenskapelige fakultet | UiB](#)). Slik åpner SV-fakultetet for at søkere som kan dokumentere andre relevante emner på masternivå og/eller andre klart forskningsrelevante aktiviteter som vitenskapelig arbeid/produksjon, kan kravet om 30 studiepoengs omfang for master vurderes i lys av dette. AHKR mener at også HF bør vurdere en tilsvarende praksis.

Sak: PS 09/23
Møte: 18.10.2023

Drøftingssak: Vilkår for opptak til ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet

Dokumenter i saken:

- [Gjeldende programbeskrivelse for forskerutdanningen ved HF](#)
- Notat fra AHKR

Bakgrunn:

I sak 08/23 drøftet programstyret bestemmelsen i ph.d.-programmets opptakskrav om en avhandlingsdel i mastergrader på minimum 30 studiepoeng. Dette er en bestemmelse som ikke er hjemlet i forskriften, men lokalt vedtatt i program- og fakultetsstyre ved HF.

Våren og sommeren 2023 har fakultetet hatt et svært høyt antall ansettelsesprosesser for rekrutteringsstillinger. Det store volumet har ført til økt fokus på opptakskravene som gjelder for HFs ph.d.-program. I tillegg har antallet saker ført til at formell godkjenning av utdanningene i enkelte tilfeller har skjedd etter at sakkyndig komité har sendt inn sin rapport.

Opptakskravene ble sist revidert etter en rapport fra en arbeidsgruppe oppnevnt av fakultetet ([sak 15/22](#)). Resultatet var blant annet at fakultetet, etter ønske fra fagmiljøene, åpnet for å godkjenne mastergrader kortere enn fem år som faglig likeverdig med en norsk mastergrad (normalt 3+2 år). Bestemmelsen om at mastergrader likevel skal ha en avhandlingsdel på minst 30 studiepoeng ble imidlertid videreført. Dette innebærer at enkelte ett- og toårige mastergrader (særlig kursbaserte grader) ikke kan godkjennes med gjeldende regelverk. I tillegg er vurderingene av internasjonale grader ofte krevende, på grunn av mangelfull dokumentasjon og store ulikheter mellom gradssystemer. Det finnes heller ingen etablert metode for å vurdere studiepoengomfang for avhandlinger i grader uten ECTS. NOKUT har retningslinjer for hvorvidt internasjonale mastergrader er tilsvarende norsk mastergrad, men ikke retningslinjer for avhandlingsdelen spesifikt.

I sak 08/23 ba programstyret om å få en sak som utreder hvilke muligheter vi har for å endre opptakskravene for å unngå at egnede søkere blir avvist.

Gjeldende regelverk:

Ph.d.-forskriften ved UiB: [§ 5-1. Vilkår for opptak](#):

For opptak til ph.d.-programmene ved Universitetet i Bergen kreves det at søkeren har en femårig mastergrad eller tilsvarende, i samsvar med beskrivelsene av kvalifikasjonsrammeverkets nivå 7. Fakultetet selv kan etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak. Også denne utdanningen skal være i samsvar med beskrivelsene av kvalifikasjonsrammeverkets nivå 7.

Søknaden skal inneholde prosjektbeskrivelse og fremdriftsplan. Fakultetet selv fastsetter hvilken dokumentasjon som skal følge søknaden ut over dette. I søknaden må det fremkomme at minst ett (1) år av forskningsprosjektet skal gjennomføres etter at søkeren er tatt opp i ph.d.-programmet.

Fakultetet selv kan stille ytterligere krav til kvalifikasjoner etter kriterier som er åpent tilgjengelige og i tråd med Universitetet i Bergens rekrutteringspolitikk og faglige profil.

Kvalifikasjonsrammeverket nivå 7 (andre syklus):

Hvert nivå i det norske kvalifikasjonsrammeverket har en tilhørende standarder for læringsutbyttebeskrivelser som vi kaller nivåbeskrivelser eller deskriptorer, og som bestemmer nivået på læringsutbyttet. Denne generelle nivåbeskrivelsen som gis av nivå 7 i kvalifikasjonsrammeverket er likt det generelle kravet til læringsutbytte som gjelder for norske mastergrader.

Dette innebærer for eksempel at en kandidat med norsk master eller en master som vurderes som tilsvarende eller likeverdig skal kunne «kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer».

Krav til formell kvalifikasjon for opptak til ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet

2.1.1 Kvalifikasjon

- Søkeren må som hovedregel ha en femårig mastergrad i tråd med beskrivelsene i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), 2. syklus.
- Fakultetet kan unntaksvis, etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak. Kortere mastergrader kan gi grunnlag for opptak etter slik særskilt vurdering, dersom graden inngår i en helhetlig utdanning som totalt tilsvarer minst fire års universitetsutdannelse i Norge, og hvor minst ett år må være på masternivå.
- Søkerens masteroppgave må ha et omfang på minimum 30 studiepoeng.
- Søkeren må som hovedregel ha karakteren B eller bedre på masteroppgaven. Det vises til Universitets og høyskolerådets beskrivelse av karaktersystemet.
- Søkere må kunne forholde seg til norsk eller engelsk som administrasjonsspråk, og ha tilstrekkelige språkkunnskaper til å kunne gjennomføre den obligatoriske opplæringsdelen.
- Fakultetet kan stille ytterligere krav om kvalifikasjon ved utlysning av stipendiatstillinger.

I tillegg er det verdt å nevne at programmet setter opp følgende punkter som grunnlag for vurdering (2.1.5):

- Søkerens formelle kvalifikasjoner: fagbakgrunn, karaktergrunnlag og studieprogresjon
- Prosjektkvalitet, metodisk holdbarhet, nyskaping og gjennomførbarhet
- Miljøstøtte og integrering i et aktivt forskningsmiljø. Tilgang til nødvendig infrastruktur
- Ev. etiske aspekter

- Finansiering

Opptakskrav ved andre institusjoner:

1. Det humanistiske fakultet, UiO

Opptakskrav

- For opptak til doktorgradsprogrammene ved Universitetet i Oslo, kreves det at du har minst femårig grunnutdanning (mastergrad eller tilsvarende). I særskilte tilfeller kan fakultetet gi opptak på bakgrunn av ettårig master, etter en vurdering av studiets omfang og kvalitet.
- Mastergrad (eller tilsvarende) skal være oppnådd og sensur skal foreligge ved søknadstidspunktet. Det er ikke anledning til å ettersende attester og vitnemål.
- Opptak av kandidater forutsetter at programmet kan tilby veiledningskompetanse og -kapasitet på det felt søkeren vil skrive sin avhandling innenfor.
- Opptak med ekstern finansiering forutsetter at søkeren har eller vil få tilknytning til et relevant og aktivt forskningsmiljø.

Vurdering av søknad

Søknadene vurderes i henhold til følgende kriterier:

- Egnethet: Søkerens fagbakgrunn og karaktergrunnlag, studieprogresjon, tid fra avsluttende eksamen og relevant faglig aktivitet.
- Prosjektkvalitet: Prosjektets vitenskapelige kvalitet, forskningsmessig aktualitet og nyskapning, faglig relevans for fagmiljø ved HF, tilknytning til faglig nettverk og gjennomførbarhet innenfor rammene av ph.d.-program og ev. stipendstilling.

Instituttet vurderer også om det er ledig veiledningskapasitet.

Vurderingene er unntatt offentlighet og sendes ikke til søkeren.

Avgjørelse om opptak fattes av fakultetet selv. Avgjørelse om opptak baseres på en samlet vurdering av søknaden.

I malen for utlysningstekster står dette under overskriften kvalifikasjonskrav:

mastergrad innen [relevant fagområde] eller tilsvarende utdanning. Avsluttende grad skal være oppnådd og sensur skal foreligge ved søknadsfrist. Mastergraden må inkludere en oppgave minimum 30 studiepoeng.

For opptak til doktorgradsprogrammene ved Universitetet i Oslo, kreves det at du har minst femårig grunnutdanning (mastergrad eller tilsvarende). I særskilte tilfeller kan fakultetet gi opptak på bakgrunn av ettårig master, etter en vurdering av studiets omfang og kvalitet.

Rutine for vurdering av utenlandsk utdanning for søkere til PhD-stilling ved Det Humanistiske fakultet, UiO

Utdanningen til søkere til PhD-stillinger ved HF skal være jevn god med norsk mastergrad. For søkere med utenlandsk utdanning betyr det 3+2 års utdanning utover generell studiekompetanse, graden skal inneholde en masteravhandling (thesis) og kandidaten må beherske engelsk skriftlig og muntlig på et tilfredsstillende nivå. I tillegg må utdanningspapirene være gyldige dokumenter.

I samarbeid med godkjenningsgruppa for PhD ved HF, er det utarbeidet ny rutine for hvordan denne vurderingen skal gjennomføres.

- Den faglig sammensatte intervjukomiteen/innstillingskomiteen sorterer søknader og plukker ut hvem de ønsker å kalle inn til intervju
- Komiteen (ofte ved administrator) sender e-post til godkjenningsgruppa (phd-godkjenning@hf.uio.no) med oversikt over hvilke av intervjukandidatene som har utdanning fra institusjoner utenfor Norge og derfor skal vurderes. E-posten skal inneholde søknadsnummer og navn på søkerne. Personalkonsulent legges i kopi.
- Personalkonsulent gir godkjenningsgruppa tilgang til stillingen i Jobbnorge
- Godkjenningsgruppa gjør en vurdering av de aktuelle søkerne og sender svar til komiteen med personalkonsulent på kopi.
- Aktuelle søkere kalles inn til intervju.
- Komiteen skal eksplisitt vurdere godkjenningsgruppas tilbakemeldinger. Dette skal fremkomme i innstillingen eller eget dokument.
- Vurderingsskjema skal følge saken til innstilling og ansettelse, og skal lagres på ansettelsessaken i ePhorte.

2. Det samfunnsvitenskapelige fakultet, UiB

Utdanningsbakgrunn

Omfanget av utdanningsbakgrunnen må normalt tilsvare en mastergrad på 120 studiepoengs omfang som bygger på en bachelorgrad på 180 studiepoengs omfang (normalt 2+3 år), eller en integrert mastergrad av 300 studiepoengs (5 års) omfang. I mastergraden skal det normalt inngå et selvstendig arbeid av et omfang på minimum 30 studiepoeng.

Fakultetet følger NOKUT sine retningslinjer i GSU-listen for godkjenning av utenlandsk utdanning.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet godkjenner også ettårige mastergrader som grunnlag for opptak til ph.d.-programmet dersom betingelsene under er oppfylt.

For mastergrader som er grunnlag for opptak til ph.d.-programmet gjelder følgende krav:

Den aktuelle graden...

1. er en del av en helhetlig høyere utdanning som totalt tilsvarer minst fire års universitetsutdanning i Norge,
2. [har et nivå tilsvarende kravene til norske mastergrader](#),
3. kvalifiserer for å søke opptak til et ph.d.-program ved den aktuelle utdanningsinstitusjonen
4. inneholder tilstrekkelig og relevant metodeopplæring, og
5. inneholder et selvstendig arbeid som har et omfang på minimum 30 studiepoeng.

Dersom søkeren kan dokumentere relevante tilleggsemner på masternivå og/eller andre klart forskningsrelevante aktiviteter (vitenskapelig arbeid/produksjon) kan dette inngå i vurderingen av punkt 2, 4 og 5 over.

Tilstrekkelig og relevant metodeopplæring innebærer at søkeren må dokumentere opplæring i metode på masternivå som er relevant for det planlagte ph.d.-prosjektet. Dersom masterutdanningen ikke inneholder konkrete metodeemner, må søkeren dokumentere hva slags metodeopplæring hen har hatt integrert i andre

emner ved å inkludere pensumlistor, metodebesvarelser eller tilsvarende dokumentasjon i opptakssøknaden. Søkere som ønsker å knyttes til Institutt for sammenliknende politikk må dokumentere metodeopplæring på masternivå innen både kvalitativ- og kvantitativ metode.

Mastergraden skal vanligvis være innen det fagområdet det søkes opptak til. Mener fagmiljøet at søkeren mangler nødvendige kunnskaper innen fagfeltet, kan fakultetet, etter anbefaling fra fagmiljøet, pålegge tilleggskrav utover den obligatoriske opplæringsdelen i ph.d.-programmet.

Karakterkrav

Minstekravet for søkere skal normalt være B, eller tilsvarende, både på det selvstendige arbeidet og for mastergraden som helhet. Det blir lagt spesiell vekt på karakteren på det selvstendige arbeidet.

Ph.d.-koordinator skriver:

Hvis søker ikke har en masteroppgave på minst 30 ECTS vil jeg og HR-kollega peke på hva mulighetene da er i regelverket og be fagmiljøet om å gjøre en vurdering. Det som kan inngå for å kompensere er vitenskapelige artikler, andre relevante masterkurs, relevant vitenskapelig arbeidserfaring.

3. Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, UiB

Opptakskrav

Gjennomsnittskarakterene på henholdsvis spesialiseringen i bachelorgraden, emnene i mastergraden samt masteroppgaven må være C eller bedre i norsk karakterskala. Karaktergrense for opptak beregnes normalt som 3,0 (A=5, B=4, C=3, D=2, E=1) for spesialiseringen i bachelorgraden, emnene i mastergraden samt masteroppgaven.

For opptak til ph.d.-programmet ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet kreves det at søkeren har en femårig mastergrad eller tilsvarende, i samsvar med beskrivelsene i kvalifikasjonsrammeverkets andre syklus. Fakultetet kan etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak. Jf. Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen §5-1.

Unntak fra krav om femårig mastergrad

Fakultet kan etter en helhetsvurdering unntaksvis godkjenne opptak av kandidater med mastergradsutdanninger fra akkrediterte institusjoner som er kortere enn 5 år, men minst 4 år. Dette gjelder for eksempel utenlandske mastergradsutdanninger som etter validering samlet sett tilsvarer en 4-årig normert høyere utdanning i Norge. Graden må: 1: være høyere grad (2. syklus i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk), 2: inneholde et selvstendig arbeid som har et omfang på minimum 30 studiepoeng, og 3. søkeren må i tillegg dokumentere aktiviteter eller karaktersnitt utover vanlige krav.

Fra Utfyllende regler for gradsstudier ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

§ 7. Oppgavestørrelse

I mastergradsstudiet inngår et selvstendig vitenskapelig arbeid (masteroppgave), utarbeidet under veiledning. Masteroppgaven har normalt et omfang på 60 studiepoeng. Programstyret kan bestemme om det også kan gis oppgaver med 30 studiepoengs omfang i et studieprogram. Dette må studieplanfestes for de enkelte studieprogrammer. Det må utformes studieveier innenfor programmene for de variantene som tilbys

4. Det medisinske fakultet, UiB (har en tilsvarende formulering som matnat)

Utdanningsbakgrunn

Forskerutdanningen ved Det medisinske fakultet bygger på femårig norsk masterutdanning i henhold til Bologna-prosessen, norsk høyere grads profesjonsutdanning, eller tilsvarende utdanning som fakultetet godkjenner.

Det medisinske fakultet godkjenner også ettårige mastergrader som grunnlag for opptak til ph.d.-programmet dersom den aktuelle graden

A) utgjør del av en helhetlig høyere utdanning som består av fullført bachelor- og mastergrad eller et lengre integrert løp på 4 godkjennbare år, jf. NOKUTs retningslinjer om generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning, og

B) inneholder en masteroppgave som har et omfang på minimum 30 studiepoeng.

Utdanning fra utlandet vurderes for øvrig etter NOKUTs kriterier.

Spørsmål til drøfting:

1. Hva skal til for at en søker er formelt kvalifisert?
 - Bør kunne dokumenteres og kontrolleres på administrativt nivå
2. Hva skal til for å kvalifisere til opptak, ut over det rent formelle?
 - Hva slags kvalifikasjoner er vi interessert i?
 - Hvordan skal disse kvalifikasjonene kunne dokumenteres?
3. Hvem skal ha ansvar for de faglige vurderingene av internasjonale grader, og hvordan skal de dokumenteres?

Ole Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
seksjonssjef

Notat om formelle kvalifikasjonskrav til opptak til forskerutdanningen ved HF

Runden med utlysning av rekrutteringshjemler ved AHKR våren 2023 har synliggjort noen utfordringer ved vurderingsprosessen og opptakskriteriene til forskerutdanningsprogrammet som instituttet ønsker å få diskutert. En slik utfordring ligger i hvordan de gjeldende kriteriene for at søkere skal være formelt kvalifisert til opptak, og dermed vurdering i det hele tatt, praktiseres. Dette gjelder særlig søkere uten norsk mastergrad, og spesielt søkere med utdanningsbakgrunn fra enkelte land innen Bologna-samarbeidet, som Italia og Spania.

Ved AHKR ble det utlyst 8 phd-stillinger med søknadsfrist 11.april 2023. Utlysningenes faglige innretning var definert av forskergruppers og andre forskningsmiljøers interesser og ønsker, og varierte dermed betydelig – fra kystarkeologi via seksualitetshistorie til det Indiske havs historie. De formelle kvalifikasjonskravene var de samme for alle stillinger: Norsk mastergrad eller tilsvarende utenlandsk grad, der omfanget av masteroppgaven er spesifisert i vilkårene for opptak til phd-programmet til å være minimum 30 studiepoeng

Normalt skal utenlandske søkers utdanningsbakgrunn undersøkes av internasjonal koordinator ved Det humanistiske fakultet før søknadene sendes til den sakkyndige komiteen, slik at søkere som ikke tilfredsstiller de formelle opptakskriteriene, blir avvist før den faglige vurderingen. I vår måtte imidlertid flere av de sakkyndige komiteer foreta sin faglige vurdering av søknadene før vurderingen av søkerens utdanningsbakgrunn var gjennomført. Dette er uheldig og bør i fremtiden unngås, både av hensyn til søkerne selv, men også av hensyn til komiteene som kan ende opp med å vurdere søkere som uansett ikke kan ansettes i stillingen av formelle grunner.

I vår rangerte flere av de sakkyndige komiteer søkere på topp som senere viste seg ikke å tilfredsstille omfangskriteriet for masteroppgaven. I disse tilfellene hadde søkerne gjerne utdanningsbakgrunn fra land som Italia og Spania, med masteroppgaver av 26-27 studiepoengs omfang og med en muntlig del som utgjør 4-3 studiepoeng. Disse søkerne er ikke formelt kvalifiserte i henhold til HFs programbeskrivelse, punkt 2.11, der det står nedfelt at søkeren må ha en masteroppgave på minst 30 studiepoeng. Selv om alle som får tilbud om en phd-stilling ved AHKR selvsagt er formelt og faglig kvalifiserte, er instituttet bekymret for at vi med dagens bestemmelse går glipp av særs gode forskerrekutter. Gitt utfordringene med gjennomføring på forskerutdanningen på HF, er dette uheldig.

Instituttet mener at det selvsagt skal stilles krav til omfang av masteroppgaven ved opptak til forskerutdanningsprogrammet. Men instituttet ønsker en diskusjon om dagens praksis med å avvise søkere med masteroppgave på 26-27 studiepoeng er hensiktsmessig. Instituttet erfarer at det ved andre fakultet ved UiB praktiseres en noe mer fleksibel tilnærming til slike søkere. Mens HF-fakultetet har en absolutt grense for omfanget av en masteroppgave ved 30 studiepoeng, er denne grensen myket opp i programbeskrivelsen for SV-fakultetet. Der heter det: «I mastergraden skal det normalt inngå et selvstendig arbeid av et omfang på minimum 30 studiepoeng.» Programbeskrivelse inneholder også følgende tillegg: «Dersom søkeren kan dokumentere relevante tilleggs emner på masternivå og/eller andre klart forskningsrelevante aktiviteter (vitenskapelig arbeid/produksjon) kan dette inngå i vurderingen av punkt 2, 4 og 5 [om omfanget på MA-oppgaven] over»

([Programbeskrivelse for ph.d.-programmet | Det samfunnsvitenskapelige fakultet | UiB](#)). Slik åpner SV-fakultetet for at søkere som kan dokumentere andre relevante emner på masternivå og/eller andre klart forskningsrelevante aktiviteter som vitenskapelig arbeid/produksjon, kan kravet om 30 studiepoengs omfang for master vurderes i lys av dette. AHKR mener at også HF bør vurdere en tilsvarende praksis.

Torfinn Huvenes
Randi Koppen
Tonje Louise Skjoldhammer
Shizuka Kamata Sydnes

Deres ref

Vår ref

Dato

2023/2306-ELAK

17.11.2023

Kvalitetsarbeid i forskerutdanningen: Oppnevning av arbeidsgruppe

Det humanistiske fakultet oppnevner med dette følgende arbeidsgruppe til å utarbeide forslag til endringer i opptakskravene i programbeskrivelsen til HF's ph.d.-program:

- Torfinn Huvenes, gruppe A, FOF (leder)
- Randi Koppen, gruppe A, IF
- Tonje Lousie Skjoldhammer, gruppe B, AHKR
- Shizuka Kamata Sydnes, internasjonal koordinator, HF

Arbeidsgruppen ledes av professor Torfinn Huvenes ved Institutt for filosofi og førstesemesterstudier. Ph.d.-koordinator Elisabeth Akselvoll utpekes til arbeidsgruppens sekretær. Shizuka Kamata Sydnes tiltrer i stillingen 11.12.2023 og vil tre inn i arbeidsgruppen etter oppstart.

Bakgrunn

Programstyret for ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet har i sak PS 08/23 og PS 09/23 (vedlagt) diskutert gjeldende opptakskrav i programbeskrivelsen.

I Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen § 5.1 heter det:

For opptak til ph.d.-programmene ved Universitetet i Bergen kreves det at søkeren har en femårig mastergrad eller tilsvarende, i samsvar med beskrivelsene av kvalifikasjonsrammeverkets nivå 7. Fakultetet selv kan etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak. Også denne utdanningen skal være i samsvar med beskrivelsene av kvalifikasjonsrammeverkets nivå 7.

I tillegg til de forskriftsbestemte kravene til UiBs ph.d.-programmer, har fakultetet egne opptakskrav som er nedfelt i programbeskrivelsen (2.1 Vilkår for opptak).

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Telefon 55580000
post@uib.no
Internett www.uib.no
Org no. 874 789 542

Det humanistiske fakultet
Telefon 55589380
post.hf@uib.no

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Harald Hårfagres gate 1
Bergen

Saksbehandler
Elisabeth Akselvoll
55588099

I programstyrets ovennevnte drøftingssaker har det blitt diskutert hvorvidt de fakultetsspesifikke opptakskravene er hensiktsmessige. Fakultetet ønsker å følge opp diskusjonen i en arbeidsgruppe som skal gjennomgå gjeldende regelverk.

Mandat

Arbeidsgruppen skal utarbeide forslag til endringer i opptakskravene i programbeskrivelsen til HF's ph.d.-program (2.1 Vilkår for opptak). Forslaget skal avklare når og hvordan fakultetet kan bruke muligheten til å gjøre særskilte vurderinger av utdanninger som kan kvalifisere til opptak.

Forslagene skal særlig ta stilling til hvorvidt følgende punkter under 2.1.1 Kvalifikasjon skal videreføres eller endres:

- Søkerens masteroppgave må ha et omfang på minimum 30 studiepoeng.
- Søkeren må som hovedregel ha karakteren B eller bedre på masteroppgaven.

Dersom arbeidsgruppen foreslår endringer i ovennevnte to kulepunkter, skal det legges fram forslag til hvordan fakultetet skal ivareta forskriftens krav om at annen likeverdig utdanning skal være i samsvar med beskrivelsene av kvalifikasjonsrammeverkets nivå 7 jf. [Nivå i kvalifikasjonsrammeverket | Nokut](#).

Arbeidsgruppen skal også gi anbefaling om hvordan følgende tilfeller skal vurderes:

- søkere med mastergrad som ikke oppfyller nivå 7 i NOKUTs kvalifikasjonsrammeverk
- søkere med mastergrad uten masteroppgave, men med annen dokumentert relevant utdanning på masternivå eller andre klart forskningsrelevante aktiviteter

Arbeidsgruppen står fritt til å foreslå endringer også for andre deler av opptakskravene. Endringene skal sikre at fakultetets programbeskrivelse er i tråd med forskriften. Forslag til fakultetsspesifikke opptakskrav skal fremme god rekruttering til ph.d.-programmet, med tanke på å nå de vedtatte strategiske målene om bedre gjennomføring og å tiltrekke seg de beste forskerrekruertene, jf. [HFs Strategi 2023-2030](#).

Fremdrift

Arbeidet i gruppen er beregnet å fylle to til tre møter á ca. to timer. Det vil bli opprettet en gruppe i Teams for deling av grunnlagsdokumenter og samarbeid om tekst.

Arbeidsgruppen skal levere sin rapport til fakultetsledelsen innen fredag 15. mars.

Vennlig hilsen

Ole Thomassen Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
Fungerende seksjonssjef

Vedlegg

- 1 *PS 07/23 Drøftingssak: Formelle kvalifikasjoner for opptak til ph.d.-programmet*
- 2 *PS 09/23 Drøftingssak: Vilkår for opptak til ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet*

Opptakskravene for ph.d. programmet ved HF

Rapport fra arbeidsgruppen

11. mars 2024

1. Mandat

Arbeidsgruppen skal utarbeide forslag til endringer i opptakskravene i programbeskrivelsen til HF's ph.d.-program (2.1 Vilkår for opptak). Forslaget skal avklare når og hvordan fakultetet kan bruke muligheten til å gjøre særskilte vurderinger av utdanninger som kan kvalifisere til opptak.

Forslagene skal særlig ta stilling til hvorvidt følgende punkter under 2.1.1 Kvalifikasjon skal videreføres eller endres:

- Søkerens masteroppgave må ha et omfang på minimum 30 studiepoeng.
- Søkeren må som hovedregel ha karakteren B eller bedre på masteroppgaven.

Dersom arbeidsgruppen foreslår endringer i ovennevnte to kulepunkter, skal det legges fram forslag til hvordan fakultetet skal ivareta forskriftens krav om at annen likeverdig utdanning skal være i samsvar med beskrivelsene av kvalifikasjonsrammeverkets nivå 7 jf. [Nivå i kvalifikasjonsrammeverket | Nokut](#).

Arbeidsgruppen skal også gi anbefaling om hvordan følgende tilfeller skal vurderes:

- søkere med mastergrad som ikke oppfyller nivå 7 i NOKUTs kvalifikasjonsrammeverk
- søkere med mastergrad uten masteroppgave, men med annen dokumentert relevant utdanning på masternivå eller andre klart forskningsrelevante aktiviteter

Arbeidsgruppen står fritt til å foreslå endringer også for andre deler av opptakskravene. Endringene skal sikre at fakultetets programbeskrivelse er i tråd med forskriften. Forslag til fakultetsspesifikke opptakskrav skal fremme god rekruttering til ph.d.-programmet, med tanke på å nå de vedtatte strategiske målene om bedre gjennomføring og å tiltrekke seg de beste forskerrekruertene, jf. [HF's Strategi 2023-2030](#).

2. Prosess

Arbeidsgruppen ble oppnevnt 17. november 2023 og har bestått av følgende medlemmer:

- Torfinn Huvenes, gruppe A, FOF (leder)
- Randi Koppen, gruppe A, IF
- Tonje Louise Skjoldhammer, gruppe B, AHKR

- Shizuka Kamata Sydnæs, internasjonal koordinator, HF

Elisabeth Akselvoll har vært arbeidsgruppens sekretær.

Arbeidsgruppen har hatt tre møter. Det første møtet bestod av en gjennomgang av bakgrunnen for arbeidet (se nedenfor) og en innledende diskusjon. På de to andre møtene ble det diskutert utkast til endringsforslag. Utkastene ble utarbeidet av arbeidsgruppens leder i samarbeid med de andre medlemmene. På det tredje møtet deltok også Arve Sennesvik fra HR-seksjonen for å avklare eventuelle praktiske utfordringer knyttet til nye rutiner for behandling av søknader.

3. Bakgrunn

Det er særlig tre punkter som har vært viktige for arbeidsgruppens arbeid.

(1) De gjeldene opptakskravene utelukker søkere som i utgangspunktet har gode forutsetninger for å gjennomføre en ph.d. utdanning ved Universitetet i Bergen. Dette gjelder særlig kravet om en masteroppgave på 30 studiepoeng som for eksempel utelukker søkere som har en masteroppgave på 26-27 studiepoeng og en muntlig del på 3-4 studiepoeng. Å utelukke slike søkere anses som lite hensiktsmessig i den grad målet er å sikre best mulige ph.d. kandidater.

(2) Opptakskravene ved HF må følge Universitetet i Bergens forskrift for ph.d. graden. Forskriften (§5.1) sier blant annet følgende:

For opptak til ph.d.-programmene ved Universitetet i Bergen kreves det at søkeren har en femårig mastergrad eller tilsvarende, i samsvar med beskrivelsene av kvalifikasjonsrammeverkets nivå 7. Fakultetet selv kan etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak. Også denne utdanningen skal være i samsvar med beskrivelsene av kvalifikasjonsrammeverkets nivå 7.

Siden søkerens utdanning skal være i samsvar med beskrivelsen av kvalifikasjonsrammeverkets nivå 7 legger denne beskrivelsen viktige føringer for opptakskravene ved HF. I NOKUTs beskrivelse av det forventede læringsutbyttet på nivå 7 står det for eksempel at kandidaten

kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer.

Dette har vært spesielt relevant med tanke på at de aktuelle punktene i opptakskravene som angår masteroppgaven.

(3) Det bør sikres at eventuelle endringer i opptakskravene ikke fører til en for stor økning i arbeidsmengden hverken ved instituttene eller ved fakultetet.

4. Endringsforslag

I lys av mandatet og bakgrunnen for arbeidet, foreslår arbeidsgruppen å endre de nevnte punktene i opptakskravene:

- Søkerens masteroppgave må ha et omfang på minimum 30 studiepoeng.
- Søkeren må som hovedregel ha karakteren B eller bedre på masteroppgaven.

Arbeidsgruppen foreslår å erstatte disse punktene med følgende punkter:

- Søkeren må ha gjennomført selvstendig forskningsarbeid under veiledning. Dette arbeidet skal normalt bestå av en masteroppgave på minimum 30 studiepoeng. Det kan imidlertid gis unntak fra kravet om 30 studiepoeng hvis det kan dokumenteres at søkeren har gjennomført selvstendig forskningsarbeid under veiledning som samlet sett vurderes å være likeverdig med en norsk masteroppgave.
- Søkeren må som hovedregel minst ha karakteren B eller tilsvarende på det selvstendige forskningsarbeidet.

Den viktigste endringen gjelder det første punktet, som handler om masteroppgavens omfang. Endringen av det andre punktet skyldes hovedsakelig at vi ikke lenger kan vise til søkerens masteroppgave.

De foreslåtte endringene vil åpne for unntak fra kravet om en masteroppgave på 30 studiepoeng i for eksempel de tilfellene der det er snakk om en masteroppgave på 26-27 studiepoeng og en muntlig del på 3-4 studiepoeng. Dette gjelder når et slikt arbeid vurderes å utgjøre et selvstendig forskningsarbeid under veiledning som er likeverdig med en norsk masteroppgave. Det åpnes imidlertid ikke for unntak fra kravet om å ha gjennomført selvstendig forskningsarbeid *under veiledning*. Det innebærer for eksempel at det ikke kan gis unntak på basis av publiserte forskningsartikler som ikke er veiledet som en del av utdanningen ved en akkreditert høyere utdanningsinstitusjon.

Når det gjelder søkere med mastergrad som ikke oppfyller nivå 7 i NOKUTs kvalifikasjonsrammeverk anser arbeidsgruppen at Universitetet i Bergens forskrift for ph.d. graden ikke åpner for å gi unntak i slike tilfeller. Forskriften (§5.1) sier at søkerens utdanning “skal være i samsvar med beskrivelsen av kvalifikasjonsrammeverkets nivå 7.” Dette innebærer blant annet å ha gjennomført “et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning.” I forslaget til rutiner for å vurdere unntak har arbeidsgruppen lagt å vekt på å sikre at søkeren har gjort dette.

Når det gjelder søkere med mastergrad uten masteroppgave, men med annen dokumentert relevant utdanning på masternivå eller andre klart forskningsrelevante aktiviteter åpner imidlertid endringsforslaget for å gi unntak i visse tilfeller. Det gjelder i de tilfellene der det kan dokumenteres at søkeren har gjennomført selvstendig forskningsarbeid under veiledning som samlet sett vurderes å være likeverdig med en norsk masteroppgave. Dette kan for eksempel handle om tilfeller der det er flere mindre, men selvstendige forskningsarbeider under veiledning som til sammen vurderes å være likeverdige med en norsk masteroppgave.

Forslaget gjør det mulig å gjøre unntak i de tilfellene der dagens opptakskrav har vært ansett for å være for strenge. Samtidig holder forslaget seg innenfor Universitet i Bergens forskrift

for ph.d. graden og kravet om at søkerens utdanning skal være i samsvar med beskrivelsen av kvalifikasjonsrammeverkets nivå 7.

5. Forslag til nye rutiner

Siden endringsforslaget åpner for unntak fra kravet om en masteroppgave på 30 studiepoeng så må slike unntak håndteres på en eller annen måte. Arbeidsgruppen foreslår følgende rutiner:

1. Det gjøres en innledende vurdering på institutt- eller senternivå om hvorvidt det er tydelig dokumentert at søknadene tilfredsstiller de formelle kravene. Denne vurderingen resulterer i at søknadene deles inn i tre kategorier: (i) søknader som klart tilfredsstiller de formelle kravene, (ii) søknader der det er uklart om de formelle kravene er tilfredsstilt, og (iii) søknader som klart ikke tilfredsstiller de formelle kravene.
2. Alle søknadene i kategori (i) og (ii) (det vil si de som klart tilfredsstiller de formelle kravene og de der det er uklart) sendes til den sakkyndige komiteen. Den sakkyndige komiteen får også informasjon om hvilken kategori hver søknad tilhører.
3. Den sakkyndige komiteen utarbeider en foreløpig rapport som inkluderer en liste med søkere som er aktuelle til å kalles til intervju. Denne rapporten går ikke ut til søkerne.
4. Det skal gjøres en særskilt vurdering av hvorvidt søknaden(e) tilfredsstiller de formelle kravene hvis og bare hvis (a) og (b) er tilfelle:
 - (a) Instituttet eller senteret ønsker å innkalle søkeren til intervju.
 - (b) Det ikke er tydelig dokumentert at søknaden tilfredsstiller de formelle kravene.
5. Dersom den sakkyndige komiteen ber om en særskilt vurdering av søknaden skal de gi en skriftlig begrunnelse for hvorfor det foreligger selvstendig og veiledet arbeid som er likeverdig med en norsk masteroppgave og peke på relevant dokumentasjon.
6. Den særskilte vurderingen gjøres av en fakultetsoppnevnt komite (heretter kalt «vurderingskomiteen»). Vurderingskomiteen skal bare vurdere begrunnelsen og dokumentasjonen den får tilsendt av den sakkyndige komiteen og skal ikke hente inn ny dokumentasjon.
7. Den endelige rapporten fra den sakkyndige komiteen ferdigstilles etter at komiteen har mottatt beslutningen fra vurderingskomiteen. Den endelige rapporten sendes ut til søkerne.

Når det gjelder vurderingskomiteens sammensetning og virketid foreslår arbeidsgruppen at det opprettes en komite som utpekes for en bestemt periode, og som vurderer alle sakene som blir sendt inn til fakultetet i den perioden. Dette skyldes i hovedsak behovet for å vurdere sakene fortløpende slik at man unngår store forsinkelser i tilsettingsprosessene. Det vil være vanskelig å behandle unntakene i Forsknings- og forskerutdanningsutvalget med dagens møtefrekvens. Det kan også ta mye tid å opprette en ny komite for hver sak.

Arbeidsgruppen foreslår at vurderingskomiteen består av prodekan for forskning og to fast vitenskapelige ansatte. Prodekanen leder komiteen, og peker ut de to andre medlemmene. Vurderingskomiteen har samme funksjonstid som dekanatet.

I lys av disse endringene kommer arbeidsgruppen med to ytterligere anbefalinger:

- Arbeidsgruppen anbefaler at informasjonen som sendes til søkerne blir oppdatert i lys av endringene i rutinene. Det er spesielt viktig at søkerne får informasjon om at det ikke alltid blir foretatt en endelig vurdering av hvorvidt en bestemt søknad tilfredsstiller de formelle kravene.
- Arbeidsgruppen anbefaler også at begrunnelsen fra den sakkyndige komiteen og avgjørelsen til vurderingskomiteen arkiveres til fordel for senere komiteer.

Det er viktig å understreke at disse rutinene vil føre til mer arbeid for fakultetet som helhet. Det er imidlertid tre forhold som gjør arbeidsmengden mindre problematisk.

1. Særskilt vurdering av søknader som ikke klart oppfyller de formelle kravene foretas kun i tilfeller der den sakkyndige komiteen anbefaler at søkeren innkalles til intervju. Dette vil forhåpentligvis utgjøre et begrenset antall søkere per semester.
2. Instituttet eller senterets innledende vurdering av søknadene blir enklere ved at det bare skal vurderes hvorvidt det er tydelig dokumentert at søknaden tilfredsstiller de formelle kravene.
3. Arbeidet fordeles slik at ikke altfor mye arbeid legges på ett sted. Det er for eksempel den sakkyndige komiteen som må begrunne hvorfor det foreligger selvstendig og veiledet arbeid som er likeverdig med en norsk masteroppgave og peke på relevant dokumentasjon. Vurderingskomiteen behøver derfor ikke å innhente ny dokumentasjon, men skal bare ta stilling til den sakkyndige komiteens begrunnelse.

Når det er sagt så innebærer arbeidsgruppens forslag at både opptakskravene og tilsettingsprosessen blir mer kompliserte. Det er imidlertid vanskelig å se for seg hvordan man kan unngå det hvis man vil åpne for unntak og samtidig ha et system som sikrer likeverdige opptakskrav.

Sak: PS 07/24
Møte: 14.05.2024

Drøftingssak: Maksgrense for monografier – Veileder for bedømmelse

Dokumenter i saken:

- PS 03/24 Revidert veiledning til bedømmelse av ph.d.-avhandlingen (saksforelegg)
- S 14/24 Revisjon av veileder for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger (saksforelegg)
- [Veileder for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger ved Det humanistiske fakultet](#) (lenke)

Bakgrunn:

Som oppfølging av sak i programstyret oppnevnte fakultetet en arbeidsgruppe for å utarbeide et forslag til revidert veileder for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger. Arbeidsgruppens rapport ble forelagt programstyret 02.02.2024 (PS 03/24), og programstyret ba fakultetsledelsen om å legge den frem for vedtak i fakultetsstyret, med de endringer som kom frem i møtet.

På møte 19.03.2024 fattet fakultetsstyret følgende vedtak i Sak 14/24 Revisjon av veileder for bedømmelse av ph.d.-grader ved Det humanistiske fakultet:

Fakultetsstyret godkjenner programstyrets forslag til revidert veileder for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger ved Det humanistiske fakultet, og ber om at den tas i bruk umiddelbart.

Fakultetsstyret ber programstyret om å diskutere eventuelle maksgrenser for monografier.

Denne saken er en oppfølging av fakultetsstyrets vedtak, og programstyret bes om å diskutere eventuelle maksgrenser for monografier.

Spørsmål til drøfting:

Bør veilederen for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger inneholde anbefalinger om maksgrense for monografier?

Ole Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
fung. seksjonssjef

Sak: PS 03/24
Møte: 20.02.2024

SAK PS 03/24: REVIDERT VEILEDER TIL BEDØMMELSE AV PH.D.-AVHANDLINGEN

Dokumenter i saken:

- Oppnevning av arbeidsgruppe (ref. 2023/2306)
- Arbeidsgruppens rapport
- Revidert veileder for bedømmelse av ph.d.-avhandling 2024

Bakgrunn:

Som oppfølging av sak i programstyret oppnevnte fakultetet en arbeidsgruppe for å utarbeide et forslag til revidert veileder for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger. Arbeidsgruppens sammensetning og mandat kommer frem av det vedlagte oppnevningsbrevet.

Fakultetet har nå mottatt rapport og utkast til ny veileder fra arbeidsgruppen. En ny veileder må vedtas av fakultetsstyret før den kan anvendes i ph.d.-programmet.

Forslag til vedtak:

Programstyret ber fakultetsledelsen om å legge veilederen frem for vedtak i fakultetsstyret, med de endringer som kom frem i møtet.

Ole Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
fung. seksjonssjef

Arkivsaksnr.:
2024/936

Dokumentdato:
05.03.2024

Styre:
Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Styresak:
14/24

Møtedato:
19.03.2024

Revidert veileder for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger ved Det humanistiske fakultet

Dokumenter i saken

- Oppnevningbrev av 02.06.2023.
- Arbeidsgruppens rapport.
- Anbefaling fra programstyret: Revidert veileder.

Bakgrunn

Etter forutgående drøftinger i programstyret for ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet oppnevnte fakultetet 17.11.2023 en arbeidsgruppe til å revidere fakultetets rutiner for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger.

Arbeidsgruppen har bestått av professor Ann-Kristin Helland Gujord (LLE), professor Henrik Berg (SVT), professor Kirsi Leena Salonen (AHKR), og prodekan Ole Thomasen Hjortland (komiteens leder).

Arbeidsgruppens skulle:

- Sikre at rutinen er i samsvar med programbeskrivelsen og den oppdaterte ph.d.-forskriften
- Vurdere rutinens beskrivelse av lengdekrav, krav til antall artikler og medforfatterskap.
- Vurdere rutinens beskrivelse av artikkelbasert avhandling og kappe.
- Vurdere rutinens beskrivelse av mindre omarbeidelse.
- Vurdere om samme rutine kan tilpasses til å gjelde dr.philos.
- Vurdere om det er behov for justering programbeskrivelsen på bakgrunn av de forslagene til endring som legges frem.

Arbeidsgruppens rapport og reviderte forslag ble lagt frem for programstyret på møte 20.02.23. Programstyret godkjente forslaget med de endringene som kom frem i møtet, og Programstyrets anbefaling legges herved fram for fakultetsstyret for endelig vedtak.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret godkjenner programstyrets forslag til revidert veileder for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger ved Det humanistiske fakultet, og ber om at den tas i bruk umiddelbart.

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Vedlegg

- 1 Oppnevningsbrev
- 2 Arbeidsgruppens rapport
- 3 Anbefaling fra programstyret: revidert veileder

Sak: PS 08/24
Møte: 14.05.2024

Drøftingssak: Utvikling av nytt felles ph.d.-emne ved HF

Dokumenter i saken:

- Brev fra fakultetet til grunnenhetene: Utvikling av nytt felles ph.d.-emne ved HF
- Forslag fra AHKR
- Forslag fra FOF

Bakgrunn:

Ved budsjettfordelingen for 2024 ble det satt av 200 000 kr til et nytt ph.d.-emne til ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet. 09.02.2024 sendte fakultetet ut brev til enhetene med invitasjon om å spille inn forslag til nye emner i programmet.

Da fristen utløp 26. april hadde fakultetet mottatt forslag fra AHKR og FOF. Fakultetsledelsen ønsker innspill om hvilke av forslagene som bør prioriteres.

Prodekans merknader:

Fakultetsstyret har prioritert å sette av midler til emneutvikling i ph.d.-programmet for å følge opp studiekvalitetsarbeidet i programstyret. Programmet har over tid hatt et svært begrenset emnetilbud, og det er avgjørende at fakultetet tilbyr et stabilt studietilbud som sikrer at kandidatene kan nå læringsutbyttet i programmet.

Ole Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
fung. seksjonssjef

Institutt for fremmedspråk
Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Senter for vitenskapsteori
Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

Referanse

2024/1775-INGHA

Dato

09.02.2024

Utvikling av nytt felles ph.d.-emne ved HF

Vi viser til fakultetsstyresak 63/23 – Budsjettfordeling 2024 – Det humanistiske fakultet, der det ble vedtatt å sette av 200 000 kr til en nytt felles ph.d.-emne, jf. 100520 Rekrutteringsstillinger HF («Forskerutdanning»).

Programstyret for ph.d.-utdanningen ønsker et bedre emnetilbud for fakultetets ph.d.-program. Et eventuelt nytt emne skal bidra til å sikre at opplæringsdelen i ph.d.-utdanningen oppnår målene i forskriften og [den reviderte programbeskrivelsen](#). I tillegg bør emner kunne være nyttige for kandidater fra flere av fakultetets fagområder.

Vi ber med dette enhetene komme med innspill innen 26. april 2024.

Innspill fra enhetene vil bli lagt frem for FFU til drøfting i møte 14. mai 2024.

Vennlig hilsen

Ole Thomassen Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
fung. seksjonssjef

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

UNIVERSITETET I BERGEN

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Universitetet i Bergen

Referanse

2024/1775-MAGHAL

Dato

23.04.2024

Forslag frå AHKR til nytt felles ph.d.-emne ved HF

Viser til brev frå 09.02.2024, «Utvikling av nytt felles ph.d.-emne ved HF» (2024/1775-INGHA), der fakultetet ber einingane om å kome med innspel til ph.d.-emne ved HF innan 26. april 2024.

Vedlagt følgjer eit forslag frå AHKR til nytt felles ph.d.-emne ved HF: Forskningsetikk i praksis.

Venleg helsing

Magnus Halsnes
Rådgjevar

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og
religionsvitenskap
Telefon 55589380
post.hf@uib.no

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Øysteins gate 1
Bergen

Sakshandsamar
Magnus Halsnes
55 58 22 75

Forslag til nytt ph.d.-emne: Forskningsetikk i praksis

I dag er forskningsetikk en inkorporert del av VITHF900. Tilbakemeldingene vi har fått fra våre stipendiater tilsier imidlertid at den innføringen de får i forskningsetikk i dette emnet ikke er tilstrekkelig. Forskningen i empiriske fag som AHKR-fagene reiser ofte mange spesifikke etiske spørsmål. Både stipendiater og veiledere savner derfor et emne i forskningsetikk som tar utgangspunkt i de praktiske forskningsetiske utfordringene ved et empirisk forskningsprosjekt.

Forskningsetisk grunnkompetanse er svært viktig på et helt konkret plan. Å trå feil forskningsetisk sett, kan få fatale konsekvenser for enkeltpersoner og samfunn. Informanter kan risikere sosiale sanksjoner, og i verste fall risikere å bli forfulgt av myndigheter eller mobb. I tillegg er grunnkompetanse i forskningsetikk en nødvendig ferdighet for å kunne bygge en videre akademisk karriere

Dette ph.d.-emnet vil gi en innføring relevant lovverk, GDPR, NESHs rammeverk, retningslinjer for forskning om menneskelige levninger. Det vil gi innføring i håndtering av personopplysninger ved forskningsprosjekter, og hvordan et forskningsmateriale skal oppbevares og håndteres på forsvarlige måter. Spørsmål om anonymisering og avpersonifisering vil bli berørt. Videre vil diskusjoner om forskerens ansvar og rolle (og sikkerhet) i møte med informanter og menneskelige uttrykksformer i fortid og nåtid stå sentralt. Forholdet mellom forskningsmateriale og informanter og den kulturelle, religiøse og sosiale konteksten som materialet er del av, vil bli tematisert. Kulturminnekriminalitet og uklar proveniens vil bli tatt opp til drøftelse. Det vil også forskningens etterliv, og potensiell utilsiktet politisk bruk av forskningen. Det gjelder ikke minst bruk av historisk og arkeologisk forskning.

Alle disse temaene er viktig for empiriske fag. I tillegg har AHKR erfaring med at en del stipendiater står mellom to forskningsetiske regimer, både lovverk og retningslinjer i Norge og det som gjelder i det landet de gjør sine empiriske studier.

Emnet vil bygge på det eksisterende opplegget for det tverrfaglige MA-emnet AHKR300, men vil bli utvidet og tilpasset ph.d.-nivå.

Vurderingsformen kan være muntlig presentasjon i seminar, samt et kommentarinlegg til medstipendiats presentasjon.

Omfang: 5 stp. Undervisningsspråk: Engelsk

Kirsi Salonen og Kyrre Kverndokk

Det humanistiske fakultet

Referanse

2024/1775-STBØ

Dato

25.04.2024

Forslag frå FoF til nytt felles ph.d.-emne ved HF

FoF ønskjer å gjere framlegg om to nye felles ph.d.-emne på HF:

1. **Etikk i høgare utdanning, 5 stp.** Medan forskningsetikk typisk diskuterer etiske spørsmål som oppstår i forskingsprosessen, tekk dette kurset sikte på å diskutere etiske spørsmål som oppstår i sjølve sektoren. Dette omfattar til dømes spørsmål om akademisk fridom, ytringsfridom, likestilling og mangfald, aktivisme og nøytralitet, rettleiarrelasjonen, samfunnsoppdraget, sosial utjamning og sjanseliskap i tilgang til høgare utdanning og universitet. Grovt sett kan desse spørsmåla delast inn i tre kategoriar: 1) Fridom, 2) Likskap, og 3) Relasjonar. Kurset vil primært baserast på interne undervisningskrefter, der instituttet har ei rekkje fagpersonar som kan bidra, men det kan også vere aktuelt å hente inn eksterne ressurspersonar. Innhaldet i kurset må ein sjølvstendig koordinere både med SVT sine emne og andre forslag, men faren for overlapp er relativt liten.
2. **Formidling, 2 stp.** FoF har utan tvil det beste miljøet for formidling av filosofi i Norge, og har personar med omfattande erfaring frå formidling, særleg i media, som også har mykje å lære bort til phd-studentar frå andre fag. Dette er ein ressurs som ein kan utnytte betre. Me foreslår difor eit kortvarig kurs i forskingsformidling: mediehåndtering, impact, sjangre etc. Dette kan også vere delvis i kombinasjon med eksterne krefter.

Venleg helsing

Steinar Bøyum
instituttleder

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Institutt for filosofi og
førstesemesterstudium
Telefon 55 58 23 82
fof@hf.uib.no

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Christiesgt. 13
Bergen

Sakshandsamar
Steinar Bøyum
55582551

Sak: PS 9/24
Møte: 14.05.2024

SAK: Ph.d.-utdanningsmeldingen for 2023

Dokumenter i saken

- Bestilling fra FIA til fakultetene (brev av 24.11.2024)
- Bestilling fra fakultetet til grunnenhetene (brev av 21.12.2023)
- Grunnenhetenes ph.d.-utdanningsmeldinger
- Ph.d.-utdanningsmeldingen for Det humanistiske fakultet, 2023
- Oversendelse av årets ph.d.-utdanningsmelding til FIA (brev av 03.05.2024)
- S 30/24 Ph.d.-utdanningsmeldingen 2023 (saksforelegg til fakultetsstyret)

Bakgrunn:

Fakultetets melding er utarbeidet på grunnlag av den årlige bestillingen fra FIA, grunnenhetenes egne ph.d.-utdanningsmeldinger for 2023 og påfølgende dialogmøter mellom den enkelte grunnenhet og fakultetet. Fristen for innsending av fakultetenes meldinger var satt til 03.05.2024.

Etter godkjenning på sirkulasjon til medlemmene av programstyret for ph.d.-programmet ved HF, ble HFs ph.d.-utdanningsmelding for 2023 sent til FIA med forbehold om godkjenning i fakultetsstyret på møte 07.05.2024.

Fakultetsstyret godkjente meldingen uten merknader og det er dermed den endelige meldingen som her legges frem for programstyret.

Forslag til vedtak:

Programstyret tar fakultetets ph.d.-utdanningsmelding for 2023 til etterretning.

Ole Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
fung. seksjonssjef

Fakultetene

Referanse

2023/16725-MARIEI

Dato

24.11.2023

Ph.d.-utdanningsmeldingen 2023

Som en del av arbeidet med universitetets ph.d.-utdanningsmelding, ber vi om at det utarbeides meldinger for de syv fakultetsvise ph.d.-programmene. For forankring av ph.d.-programmenes meldinger, bør disse behandles av de respektive programstyrene.

Ph.d.-utdanningsmeldingene bør ikke være lengre enn fire sider. Vi ber om at punktene nedenfor omtales:

- Oppfølging av foregående års ph.d.-utdanningsmelding og eventuelle tiltak som har blitt gjennomført.
- Nøkkeltall, herunder opptak, gjennomføring («seksårs målet»), disputaser, underkjenninger, mindre omarbeiding og frafall. Beskrivelse av situasjonen og eventuelle tiltak for å bedre noen av disse parameterne. Kommenter særlig dersom det forekommer større endringer i noen av disse parameterne eller om tallene ikke er tilfredsstillende.
- Kandidatenes bidrag til forskningen ved fakultetene. Forhold som kan omtales:
 - o graden av nyskapende forskning
 - o hvordan kandidatene utfyller allerede eksisterende forskningsfelt
 - o strategiske vurderinger som gjøres ved ansettelse og opptak av kandidater
 - o strategiske vurderinger rundt BOA-aktivitet og hvordan fakultetet bruker eksternfinansierte prosjekter strategisk for å finansiere nye ph.d.-kandidater
- Fakultetenes systematiske kvalitetsarbeid. Hovedvekt bør legges på elementer der det har vært særlig utvikling eller aktivitet. Forhold som kan omtales:
 - o oppfølging av fremdriftsrapporter
 - o midtveisevaluering
 - o gjennomføring av medarbeider- eller oppfølgingssamtaler
 - o kvalitetssikring av opplæringsdelen, herunder emneevaluering og evaluering av emneporteføljen og rammene for opplæringsdelen
 - o gjennomføring og oppfølging av programevaluering
 - o oppfølging av undersøkelser
- Andre forhold fakultetene ønsker å omtale, for eksempel veilederopplæring.

Ph.d.-utdanningsmeldingene danner et viktig grunnlag for kvalitetsarbeidet ved ph.d.-utdanningen ved UiB.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Frist for fakultetenes ph.d.-utdanningsmeldinger settes til **3. mai 2024**. Ph.d.-utdanningsmeldingen vil bli behandlet i UiB sitt forskningsutvalg før endelig behandling i universitetsstyret.

Vennlig hilsen

Alette Gilhus Mykkeltvedt
avdelingsdirektør

Marie Eide
seniorrådgiver

Kopi
Universitetsdirektørens kontor

Senter for vitenskapsteori

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Institutt for fremmedspråk

Senter for kvinne- og kjønnsforskning

Referanse

2023/16806-ELAK

Dato

21.12.2023

Bestilling - Ph.d.-utdanningsmeldingen HF 2023

Som del av arbeidet med fakultetets ph.d.-utdanningsmelding, ber fakultetet om at det utarbeides egne meldinger for grunnenhetene.

Vi ber om at følgende punkter tas med i meldingen:

- Oppfølging av ph.d.- utdanningsmeldingen for 2022 og gjennomføring av eventuelle tiltak.
- Nøkkeltall, herunder opptak, gjennomføring («seksårs målet»), disputaser, underkjenninger, mindre omarbeiding og frafall. Vurdering av situasjonen og eventuelle tiltak for å bedre noen av disse parameterne. Kommenter særlig dersom det forekommer større endringer i noen av disse parameterne eller om tallene ikke er tilfredsstillende.
- Kandidatenes bidrag til forskningen ved fakultetene. Fakultetet ber om at følgende forhold omtales:
 - graden av nyskapende forskning
 - hvordan kandidatene utfyller allerede eksisterende forskningsfelt
 - strategiske vurderinger som gjøres ved ansettelse og opptak av kandidater
 - strategiske vurderinger rundt BOA-aktivitet og hvordan grunnenhetene bruker eksternfinansierte prosjekter strategisk for å finansiere nye ph.d.-kandidater
- Instituttets systematiske kvalitetsarbeid. Hovedvekt bør legges på elementer der det har vært særlig utvikling eller aktivitet. Fakultetet ber om at følgende forhold omtales:
 - oppfølging av fremdriftsrapporter
 - midtveisevaluering
 - gjennomføring av medarbeider - eller oppfølgingssamtaler
 - kvalitetssikring av den kandidatspesifikke delen av opplæringsdelen for hver enkelt kandidat
- Eventuelle emneevalueringer

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

- Veilederopplæring
- Miljøstøtte – I hvilken grad kandidatene har tilgang til et aktivt fagmiljø, forskergrupper og forskerskoler og andre nettverk som er relevant for doktorgradsarbeidet, og eventuelle tiltak for å ivareta kandidater som i liten grad drar nytte av slike
- Eventuelle faglige og sosiale tiltak for ph.d.-kandidatene som ikke faller inn under programmet

Grunnenhetenes frist for innlevering settes til **1. mars 2024**.

Videre saksgang

1. Dialogmøter i perioden 4. mars – 3. april (koordineres i den grad det er mulig med arbeidet med studiekvalitetsmeldingen)
2. *Påske: uke 13. (25.-31. mars)*
3. Fakultetets frist for 1. utkast: 17. april
4. Behandling i programstyret: 24. april
5. Behandling i fakultetsstyret: 7. mai
6. Fakultetets frist 3. mai (Fakultetet vil søke om utsettelse. Alternativet er at meldingen legges frem for fakultetsstyret til orientering)

Vennlig hilsen

Ole Thomassen Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
seksjonssjef

Vedlegg

- 1 Brev fra Forsknings- og innovasjonsandelingen, datert 24.11.2023

Ph.d.-utdanningsmelding 2023

Institutt for fremmedspråk

Oppfølging av ph.d.-utdanningsmeldingen for 2022 og gjennomføring av eventuelle tiltak

Avklaring av status for alle kandidater på overtid

I 2023 kom vi i mål med en avklaring av status for IFs kandidater på overtid. Vi kalte inn hver av disse elleve kandidatene til et møte med lokal ph.d.-koordinator og forskningskoordinator, der vi diskuterte status og fremdrift for prosjektet, og la fram muligheten for å søke om forlengelse. Vi spurte også om det var noe instituttet kunne gjøre for å støtte kandidaten fram mot en innlevering. Vi ga kandidatene en frist for å søke om forlengelse, og endte med følgende resultat:

- Fem av stipendiatene vi kom i kontakt med, valgte å ikke søke om forlengelse innen fristen.
- En av stipendiatene som var langt på overtid, lyktes vi ikke å komme i kontakt med, til tross for gjentatte forsøk i ulike kanaler.
- Vi mottok fem søknader om forlengelse:
 - Fire kandidater fikk forlengelse.
 - Én kandidat fikk ikke forlengelse.

Kandidatene som fikk forlengelse, hadde veiledere som ønsket å fortsette veiledning, overkommelig arbeidsmengde som gjenstod og de kunne legge fram en realistisk fremdriftsplan for de neste seks månedene. Vi ga forlengelsene på grunnlag av dette.

Avslaget til den ene kandidaten som ikke fikk forlengelse, ga vi på bakgrunn av manglende veiledningsressurser. Veiledningstimerne var brukt opp. Den opprinnelige hovedveilederen var ikke villig til å gi mer veiledning utover det som allerede var blitt gitt. Instituttet har ikke ressurser til å dekke flere veiledningstimer. Vi begrunnet også avslaget med manglende framdrift. Prosjektet hadde ikke hatt framdrift over flere år, og store deler av avhandlingen gjenstod. Vi anså det ikke som realistisk at kandidaten ville komme i havn med et omfattende avhandlingsarbeid uten jevnlig veiledning.

Kandidatene som ikke ønsket å søke om forlengelse, begrunnet det med manglende tid til å oppsummere status i en søknad, og manglende tid å prioritere avhandlingsarbeidet i sin nåværende arbeids- og livssituasjon.

Vi har holdt kontakten med stipendiatene som fikk innvilget forlengelse, og gjennom kontakten og framdriftsrapporteringen ser vi at prosjektene har framdrift.

Kartlegging av framdrift og gjennomføring

Forskningskoordinator gjennomførte en kartlegging av framdrift og gjennomføring ved IF i 2023. Veiledere, nåværende og nylig disputerte kandidater mottok undersøkelsen. Vi fikk mange tilbakemeldinger. I løpet av våren 2024 skal vi sammenstille svarene i en rapport som skal legges fram for en arbeidsgruppe. Arbeidsgruppen og FFU ved IF skal komme fram til noen tiltak på instituttnivå som kan bidra til at flere gjennomfører på normert tid, og med et godt resultat.

Nøkkeltall

Opptak: IF rekrutterte to stipendiater i 2023. Emil J.S. Perron startet som planlagt i november 2023. Khalil Hammoudis oppstart ble forsinket på grunn av ventetid på visum. Han startet i januar 2024.

Disputaser og gjennomføring: IF arrangerte fire disputaser i 2023. Det er en dobling fra 2022. En av disse kandidatene leverte på normert tid. Tre av kandidatene var innenfor seksårs målet. En av kandidatene var over seksårs målet, og leverte etter sju år og elleve måneder. En av disputasene ble holdt etter andre gangs innlevering.

Innleveringer: IF hadde to innleveringer i 2023. Den ene avhandlingen ble levert innen normert tid. Den andre avhandlingen ble levert elleve måneder etter sluttdato.

Underkjenninger: Ved IF ble én avhandling underkjent i 2023. Vi fikk ingen anbefalinger om mindre omarbeiding. De to avhandlingene som ble underkjent i 2022 og 2023 ble begge levert like før normert tid. Vi vet ikke om dette er en del av en større tendens ved fakultetet, men vi vil likevel nevne det.

I likhet med underkjenningen fra 2022, var avhandlingen som ble underkjent i 2023 tverrfaglig. Vi ser at det kan være mer krevende å finne kvalifiserte opponenter og å kvalitetssikre komitésammensetningene ved tverrfaglige avhandlinger. Det kan også være mer krevende å skrive slike avhandlinger. Erfaringsgrunnlaget er likevel for tynt til å dra bastante konklusjoner om hva som er de viktigste årsakene til underkjenningene.

Vi erkjenner at underkjenninger er en del av systemet, men har likevel gått gjennom rutinene våre for å sjekke hvordan vi kan sikre kvaliteten i arbeidet med bedømming av de innleverte doktorgradene. Vi har blant annet sett nærmere på sammensetningen og oppfølging av komiteer:

- Vi har prioritert å foreslå komitéledere med lang erfaring fra tidligere komitéoppdrag.
- I de tilfellene hvor vi har foreslått komitéledere uten tidligere erfaring fra rollen, har instituttleder fulgt dem tett opp ved å tilby møte for å gi ekstra detaljert informasjon om mandatet, UiBs vurderingspraksis og de formelle kravene til utformingen av komitérapporten. For å sikre komiteens uavhengighet i den faglige vurderingen av avhandlingen, har denne samtalen funnet sted før komiteen har mottatt avhandlingen til vurdering.

Komitéledere uten tidligere komitéledererfaring har gitt uttrykk for at oppfølgingen fra instituttet har vært tydelig og god.

Frafall: IF hadde frafall av én kandidat som hadde stått lenge i programmet på overtid. Vi ba kandidaten om å søke om forlengelse. På grunn av manglende framdrift over flere år, mange uferdige kapitler og ingen veileder med kapasitet til å fortsette veiledningsforholdet, besluttet instituttet at kandidaten ikke fikk forlengelse. Kandidaten ble dermed skrevet ut av programmet. De fem kandidatene på overtid som valgte å ikke søke om forlengelse, kan også innlemmes i frafallsstatistikken.

Kandidatenes bidrag til forskningen ved fakultetene

Stipendiatene bidrar til forskning og forskningsaktiviteter ved IF, ikke bare ved å forske og skrive en avhandling. Alle er knyttet til en forskergruppe og deltar i disse på ulike måter. Mange stipendiater bidrar ved å publisere vitenskapelige artikler, enten som en del av en artikkelbasert avhandling, eller ved siden av en monografiavhandling. Noen kandidater er medforfatter på artikler sammen med andre forskere ved instituttet, på førsteamanuensis- og professornivå, så de får viktig publiseringserfaring. Flere formidler sin forskning til et bredere publikum, blant annet gjennom podkaster, foredrag, populærvitenskapelige artikler og i nyheter, den offentlige debatten og øvrig media.

Instituttet har valgt å utlyse de to ledige stipendiatstillingene hvor hver er knyttet til to forskergrupper, og dermed styrke forskergruppenes aktivitet. Vi har bedt alle forskergruppene om å søke om å få en av disse stillingene og ga tilslag til de fire gruppene med høyest aktivitet og planer for ekstern finansiering. Forskergruppenes ledere støtter det strategiske valget og setter pris på at rekrutteringsstillingene blir knyttet til forskergruppenes arbeid.

To stipendiater er en del av større prosjekter, et TMS-prosjekt og et Forskerprosjekt for unge talenter (NFR), og bidrar med forskning i disse.

Instituttets systematiske kvalitetsarbeid

Oppfølging av framdriftsrapporter

Framdriftsrapportene fra 2023 viser en jevnt over høy aktivitet. Forskningskoordinator og lokal ph.d.-koordinator har lest gjennom alle rapportene og diskutert innholdet. Vi har sjekket om det er samsvar mellom det stipendiaten og veilederen har rapportert. Lokal ph.d.-koordinator har sjekket at alle delene av opplæringsdelen som kandidatene sier de har gjennomført, er registrert. De som sier at de har fullført opplæringsdelen, får beskjed om å søke om endelig godkjenning, hvis de ikke allerede har gjort det. Vi har også brukt framdriftsrapportene til å oppdatere instituttets interne stipendiatoversikt. I tillegg har vi brukt opplysningene til å planlegge omtrentlig tidspunkt for midtveisevalueringer og sluttseminarer i året som kommer. Der det er spesielle forhold som vi bør ta opp, har vi fulgt det opp med stipendiaten. De stipendiatene som har huket av for at de ønsker en oppfølgingssamtale, blir innkalt til en samtale med forskningskoordinator og lokal ph.d.-koordinator. De som ikke har bedt om et møte, får oppfølging på e-post. Annen oppfølging tar vi i den årlige medarbeidersamtalen, i innspurtssamtalen seks måneder før sluttdato og ellers ved behov.

Midtveisevaluering

I 2023 gjennomførte vi to midtveisevalueringer i henhold til retningslinjene. Stipendiatene har gitt uttrykk for at de fikk nyttige tilbakemeldinger og at de fikk utbytte av diskusjonen med leseren.

Alle aktive stipendiater ble invitert til en medarbeidersamtale med forskningskoordinator i juni og august 2023. 100 prosent ble gjennomført (de som var på permisjon eller en del sykemeldt, er ikke inkludert).

Kvalitetssikring av den kandidatspesifikke delen av opplæringsdelen for hver enkelt kandidat

IF har fulgt HF's retningslinjer for kvalitetssikring av opplæringsdelen. Der veileder har foreslått et uvanlig antall kandidatspesifikke studiepoeng for en aktivitet, har vi tatt en ekstra runde og spurt om en begrunnelse. I noen tilfeller har lokal ph.d.-koordinator gitt informasjon om hvor mange arbeidstimer ett studiepoeng skal utgjøre.

Veilederopplæring

Veiledere som ikke har veiledet kandidater tidligere får samme oppstartsinformasjon som stipendiatene får når de begynner, for å få et overblikk over programmet. Denne informasjonen omfatter retningslinjene for veiledning, ph.d.-forskriften, programbeskrivelsen, ph.d.-avtalen og informasjon om de obligatoriske delene i

programmet: opplæringsdelen, midtveisevaluering, framdriftsrapportering og sluttseminar.

Vi inviterer også nye veileder til et oppstartsmøte sammen med stipendiaten, der vi legger fram en tidslinje for stipendiatperioden, med alle obligatoriske milepæler. Ved utnevning av veiledere som ikke har veiledet stipendiat før, har vi valgt å sette inn en erfaren veileder fra stipendiatens fagområde som 2. biveileder i 10 prosent. Denne biveilederen sørger for god kjennskap til ph.d.-programmet og veiledning for øvrig. Vi gir også nye veiledere en ekstra oppfordring om å melde seg på veilederforumet i regi av fakultetet.

Miljøstøtte

Nå som stipendiatene er tettere knyttet til forskergruppene, blir dette deres nærmeste forskningsmiljø og kilde til støtte utenom veilederen. De fleste stipendiatene er aktive i forskerskolen for språkvitenskap og filologi eller forskerskolen for litteratur, kultur og estetikk ved UiB. Vi har også stipendiat som deltar i Vestlandets forskerskole for pedagogikk- og utdanningsforskning (WNGER II) og The Norwegian Researcher School in Environmental Humanities (NoRS-EH). Disse ulike forskerskolene gir også viktig miljøstøtte, selv om vi ser at ikke alle fungerer optimalt. Forskerskolene og den generelle miljøstøtten ved IF er temaer som vi skal se på i løpet av 2024, spesielt i tilknytning til undersøkelsen som vi sendte ut som en del av ph.d.-gjennomføringsprosjektet.

Faglige og sosiale tiltak for ph.d.-kandidatene som ikke faller inn under programmet

I 2023 hadde IF midler til å dekke en to dagers stipendiat- og post-dok.-samling på Solstrand. På programmet stod blant annet tidsskriftpublisering, leserrapporter, hvordan løse oppdraget som fagfelle, publiseringsstrategi, muntlig formidling, nettverksbygging, informasjon om opplæringsdelen og prøveforelesning og disputas som sjanger. Flere av disse temaene blir ikke dekket av forskerskolene eller de obligatoriske ph.d.-emnene. Vi har fått tilbakemeldinger fra deltakerne om at innholdet var nyttig, og at det styrker fellesskapet å møtes på en annen arena.

Forskningskoordinator har videreført tradisjonen med å samle alle stipendiatene for å gå på prøveforelesninger sammen, etterfulgt av et uformelt treff der de diskuterer hvordan kandidaten løste oppgaven. Det er en måte å bli bedre kjent med prøveforelesningsformatet og fungerer som en forberedelse for hver enkelt stipendiat. Instituttet har også videreført tradisjonen med en mottakelse etter disputas, der hele instituttet blir invitert.

Institutt for fremmedspråk
29.02.2024

Martin Paulsen
Instituttleder

Laura Saetveit Miles
Forskningskoordinator

Marit Skaatan
Ph.d.-koordinator

Ph.d.-utdanningsmelding 2023

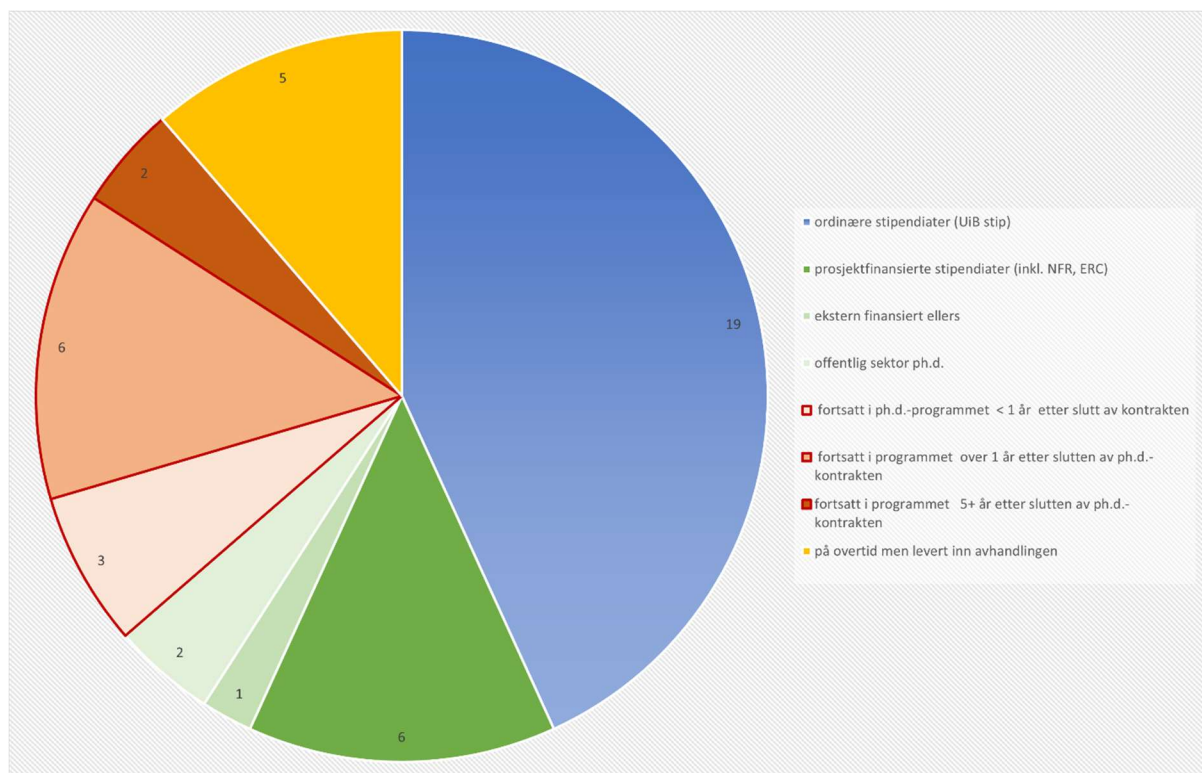
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier (LLE)

1. Oppfølging av foregående års ph.d.-utdanningsmelding

Som ph.d.-utdanningsmeldingen for 2022 forutså, ble 2023 et spennende år for forskerutdanningen ved LLE, med et høyt antall utlysninger og ansettelser. 16 stillinger ble utlyst og 13 stillinger besatt, flertallet av disse med oppstart i 2024. Dette var en lang og krevende prosess, som har konsekvenser for forskerutdanningen ved instituttet de neste fire årene. LLE ser dette som en gylden mulighet til å finne ut hva som må til for å sikre god kvalitet i forskerutdanningen og, ikke minst, en god gjennomføringsrate.

Medarbeidersamtaler ble også i 2023 prioritert og alle ph.d. kandidater har nå fått tilbud om minst en samtale med forskningskoordinator.

2. Nøkkeltall

LLE hadde totalt 44 stipendiater i ph.d.-programmet ved utgangen av 2023, blant disse var 19 ordinært ansatte. Fem stipendiater på overtid hadde ved årsslutt levert sine avhandlinger til bedømmelse.

2.1. Gjennomstrømming, gjennomføring på normert tid og frafall

Ved utgangen av 2023 har LLE til sammen 44 kandidater i ph.d.-programmet. 19 er ansatt ved UiB, 9 er eksternt finansiert og 16 er på overtid. Men: dette inkluderer fem kandidater som har levert avhandlingene sine og venter på bedømming.

Av de resterende 11 stipendiatene som er i ph.d.-programmet etter at kontrakten er avsluttet, er kun to mer enn fem år forsinket, seks (6) er over ett år forsinket, og tre (3) er under et år over kontrakttiden.

For de aller fleste er det altså foreløpig ikke grunn for bekymring om definitivt frafall. Forskerutdanningskoordinator tar kontakt med kandidatene cirka hver 6. måned, i forbindelse med søknad om forlenging av doktorgradsperioden.

De to kandidatene som er på overtid i mer enn 5 år etter kontraktslutt, blir også fulgt opp av instituttet. Veiledere, forskningskoordinator og forskerutdanningskoordinator holder kontakten med hverandre og med kandidatene så godt det lar seg gjøre.

Vi ser at denne tette oppfølgingen har positive effekter: En kandidat som jobbet med avhandlingen sin i 28 år, har i 2023 levert avhandlingen sin til godkjenning.

2.2. Opptak og utlysninger

I 2023 begynte fem (5) stipendiater ph.d.-løpet sitt.

LLE utlyste i 2023 til sammen 16 stipendiatstillinger. Herav er åtte (8) instituttets hjemler, tre (3) er knyttet til SFF Center for Digital Narrative (CDN), to (2) stillinger var øremerket universitetets språksatsning, en (1) stilling ble lyst ut i samarbeid med MediaFutures og to (2) stipendiatstillinger tilhører ERC- prosjektet NONMANUAL.

Tre av disse stillingene ble ikke besatt:

- Stipendiatstilling i terminologi fikk ingen kvalifiserte søkere.
- Stipendiatstilling i kunsthistorie fikk ingen gode nok kvalifiserte søkere.
- Rekruttering i samarbeid med MediaFutures ble avsluttet i intervjufasen, der prosjektlederen dømte ingen av søkere godt nok kvalifisert.

12 av de resterende 13 stipendiatstillinger fikk arbeidskontrakten sin i løpet av 2023, men de aller fleste (11) begynner til våren 2024 grunnen en lang rekrutteringsprosess.

En stilling (stipendiatstilling i klassisk filologi) må i skrivende stund fortsatt avklares.

Videre har vi tatt opp én (1) eksternt finansiert ph.d.-kandidat inn i programmet, som begynner i januar 2024.

I april 2024 regner vi altså med en økning fra 19 til 30 ansatte stipendiater ved LLE.

2.3. Innleveringer, godkjenninger og underkjenninger, og disputaser

LLE har i 2023 gjennomført fem (5) disputaser.

Fem (5) avhandlinger er levert inn og befinner seg i evalueringsprosessen.

Vi ser en stigende trend hos sakkyndige komiteer når det gjelder å anbefale «mindre omarbeidinger». I 2023 ble dette brukt i fire bedømmelser. I tre tilfeller ble avhandlingen godkjent etter omarbeidinger.

I en sak, som angår en dr.philos.-avhandling, leverte komiteen en delt bedømmelse etter mindre omarbeidinger. Saken blir fulgt opp.

LLE har registrert et behov for klarere retningslinjer med hensyn til både artikkelbaserte avhandlinger og arbeider som fremstilles for vurdering til dr.philos.-graden. Vi imøteser fakultetets nye retningslinjer som ventes i 2024.

3. Kandidatenes bidrag til forskning ved instituttet

3.1. Grad av nyskapende forskning

Stipendiatene ved LLE er tatt opp i ph.d.-programmet i sterk konkurranse og med strenge krav til prosjektkvalitet. De er viktige bidragsytere til forskningsaktiviteten ved instituttet, og instituttets 44 stipendiat er fordelt på ulike fagfelt og prosjekter. LLE har med sine elleve ulike fagområder et bredt spekter av forskningsaktivitet – fra klassiske språk og nordisk fagdidaktikk til digital kultur. Enten fagene er relativt nye eller har lange tradisjoner, bidrar stipendiatene med nye perspektiver, metodisk og teoretisk fornyelse og bevisstgjøring, og selvstendig forskning med høy grad av nyskaping.

3.2. Kandidatenes deltagelse i og bidrag til allerede eksisterende forskergrupper og forskningsfelt

LLE har per i dag 17 aktive forskergrupper, der de fleste også omfatter minst en stipendiat, og som oftest flere. Stipendiatene er normalt tilknyttet veilederens forskergruppe. Forskergruppene er ved LLE dynamiske og forskerstyrte enheter som har varierende grad av aktivitet. De fleste balanserer seminarvirksomhet og ulike aktiviteter for både stipendiat og etablerte forskere. I LLEs strategi er forskergruppene viktige virkemidler for å inkludere stipendiat i fagmiljøene. Flere av gruppene brukes aktivt for å gjøre fagmiljøene kjent med nye ph.d.-stipendiat og prosjektene deres. Likeledes er stipendiatene på sin side viktige for å holde fagfelt og forskergrupper aktive og oppdaterte.

3.3. Strategiske vurderinger som gjøres ved ansettelse og opptak av kandidater

LLE har lagt vekt på å opprettholde balansen mellom eksisterende fagmiljøer og sikre rekruttering i de ulike fagområdene på lang sikt. Samtidig er det prosjektkvalitet som veier tyngst ved ansettelser. Ved opptak av kandidater har LLE særlig i senere år lagt vekt på prosjektenes gjennomførbarhet.

3.4. strategiske vurderinger rundt BOA-aktivitet og hvordan grunnenhetene bruker eksterntfinansierte prosjekter strategisk for å finansiere nye ph.d.-kandidater

LLE har et klart mål om å få flere eksternt finansierte stipendiat til instituttet. Ved utgangen av 2023 var ni stipendiat eksternt finansiert. Dette tallet kommer trolig til å øke som et resultat av flere eksternt finansierte prosjekter under oppstart.

4. Instituttets systematiske kvalitetsarbeid

4.1. Oppfølging av framdriftsrapporter

Lenkene til framdriftsrapportene blir sendt ut av forskerutdanningskoordinator i god tid før svarfristen 1. november, og blir etter innlevering gjennomgått av forskerutdanningskoordinator og forskningskoordinator så snart etter fristen som mulig.

Forskningskoordinator har øverste ansvar for å følge opp framdriftsrapportene, i samarbeid med ph.d.-koordinator og veileder. Oppfølging skjer ved direkte kontakt, telefon eller møte. Dersom kandidaten har bedt om oppfølgingssamtale, er disse primært med forskningskoordinator, men de kan også holdes med ph.d.-koordinator dersom stipendiaten ønsker det. (Disse avholdes uten veileder til stede.)

Erfaringsmessig er det få som bruker framdriftsrapportene til å rapportere inn avvik eller ønsker om oppfølging. Informasjon innhentet i forbindelse med høringsinnspill til framdriftsrapporteringen (2023/17807-ELAK), indikerer at noe av årsaken er at stipendiatene ikke er klar over at en eventuell oppfølging faktisk skjer på instituttnivå. Vi håper at mer informasjon i forbindelse med utsending av rapporteringslenken vil få flere til å be om oppfølging ved behov.

4.2. Midtveisevaluering og sluttseminar

I 2023 gjennomførte LLE tre (3) obligatoriske midtveisevalueringer (MVE). MVE er hos LLE todelt, der første delen består av en samtale mellom kandidaten og en ekstern leser (ca. 1 time). Den andre delen består av en samtale mellom kandidaten, veiledere, forskningskoordinator og forskerutdanningskoordinator. Dette formatet fungerer bra for LLE.

LLE har i samarbeid med IF to forskerskoler: Forskerskolen i litteratur, kultur og estetiske fag, og Forskerskolen i språkvitenskap og filologi. Nye kandidater blir lagt til i forskerskolens e-postlister og får tilbud om å være med på møtene her. LLE sin forskerutdanningskoordinator er administrativ kontaktperson for Forskerskolen i litteratur, kultur og estetiske fag. I 2023 har denne forskerskolen organisert tre (3) sluttseminarer (mesterklasse), som er et populært tilbud for stipendiater i slutfasen.

4.3. Medarbeider – og oppfølgingssamtaler

Forskningskoordinator har ansvar for medarbeidersamtaler med stipendiater. Samtaler settes også opp etter etterspørsel fra kandidater eller veiledere, og forskerutdanningskoordinator blir invitert inn i noen samtaler. Fra 2022 har LLE kalt inn til en første medarbeidersamtale med de nyeste ph.d.-kandidatene allerede to måneder etter ansettelse. Dette ble også gjennomført i 2023, og viser seg som et nyttig møtepunkt for forskningskoordinator og ph.d.-kandidater.

4.4. Kvalitetssikring av den kandidatspesifikke delen av opplæringsdelen for hver enkelt kandidat

Når det gjelder opplæringsdelen, følger LLE retningslinjer fra fakultetet og det er tett samspill mellom forskningskoordinator og forskerutdanningskoordinatorer på instituttet og på fakultetet.

5. Eventuelle emneevalueringer

Det er, såvidt vi kjenner til, ikke relevante emneevalueringer for ph.d.-programmet i 2023.

6. Veilederopplæring

Evaluering og forbedring av veiledningen kom i 2023 inn som et ledd i LLEs strategi for å oppnå enda bedre resultater for stipendiatenes forskningsbidrag og gjennomføring. God veiledning er viktig både for trivsel og gjennomføring av ph.d.-løpet. Flertallet av stipendiatene har en sideveileder i tillegg til hovedveileder. Dette innebærer økt støtte for kandidaten selv, men utgjør også en støtte for veilederne.

Ved LLE har det siden 2022 blitt arrangert oppstartsmøter for nyansatte stipendiater og deres veiledere. Her gir forskerutdanningskoordinator praktisk informasjon og råd, samt en gjennomgang av ph.d.-løpet og forventningsavklaring. Både kandidater og veiledere har rom til å stille spørsmål underveis.

LLE følger også opp initiativer fra fakultetet, og ønsker velkommen initiativet om veilederforum i april. I tillegg anbefaler vi UPEDs jevnlige veiledningskurs (15 timer), som er et viktig (og godt) tilbud til ansatte som ønsker en oppfriskning når det gjelder veiledning på ulike nivå. Fakultetets veilederforum oppleves for de ansatte trolig som mer lavterskel enn UPED-kursene, og blir potensielt et viktig initiativ for å få flere til å øke sin veilederkompetanse.

7. Miljøstøtte

Stipendiatene ved LLE har tilgang til ulike former for miljøstøtte. I tillegg til stipendiatenes egne møteplasser, har Stip-HF et godt tilbud, med skriveseminarer og sosiale aktiviteter.

Ved LLE har de to tverrvitenskapelige forskerskolene, "Språkvitenskap og filologi" og "Litteratur, kultur, estetikk" virket som fora for stipendiater, og har også ambisjoner om mer regelmessige møter.

Alle stipendiater ved LLE skal ha tilgang til en eller flere forskergrupper, selv om aktivitetsnivået varierer. Som nevnt ovenfor er forskergruppene ved LLE viktige verktøy for å inkludere stipendiater i fagmiljøene. Et mulig tiltak som diskuteres, er lavterskel seminar- eller arrangementsstøtte til forskergruppene, slik at det blir enda lettere å få i stand faglig-sosiale aktiviteter.

I tillegg til det som organiseres spesifikt for stipendiatene, eller av og ved forskergrupper, kommer instituttets åpne miljøetablerende tiltak, som instituttseminar og månedlige fredagslunsjer.

8. Faglige og sosiale tiltak for ph.d. kandidatene som ikke faller inn under programmet

Flere av stipendiatene som har gått utover tilsettingsperioden er fremdeles med i ph.d.-programmet. Det som gjøres for å inkludere de kandidatene som ikke har søkt om videre deltakelse, er først og fremst oppfølging fra forskerutdanningskoordinator eller forskningskoordinator. De som fremdeles har aktiv veiledning, er gjerne inkludert i faglige aktiviteter. For de som er i annet arbeid, eller ikke lenger har veiledertilknytning, er situasjonen mer utfordrende. (Tidligere forsøk på tiltak har møtt liten oppslutning, selv når de er initiert av stipendiatene selv.) Her forsøker vi å finne bedre løsninger i 2024.

Åslaug Ommundsen
forskningskoordinator

Domen Gril
forskerutdanningskoordinator

Ph.d.- utdanningsmeldingen 2023 ved Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Opptak, gjennomstrømming, innlevering og disputaser

Ved utgangen av 2023 var det 41 stipendiater innskrevet på programmet. 35 av disse var tilsatt i en stipendiatstilling ved AHKR eller hos en av instituttets samarbeidspartnere. I alt var 23 stipendiater ansatt i hjemler med grunnbevilgning og 7 stipendiater i prosjektstillinger. I tillegg har AHKR 5 eksterne stipendiater, ansatt hos en av samarbeidspartnerne: Universitetsmuseet, Chr. Michelsens institutt og Forsvarets høgskole.

I 2023 ble det avholdt 3 disputaser og det ble levert inn 4 ph.d.-avhandlinger og 1 dr.philos. Halvparten av innleveringene i 2023 var på normert tid. AHKR er opptatt av at flere stipendiater bruker lenger tid enn hva som er normert, og instituttet har i 2023 innvilget flere søknader fra stipendiater som ønsker å forlenge sitt opptak på ph.d.-programmet. Slike søknader blir behandlet fortløpende, og det blir lagt vekt på kandidatens arbeidsplan og uttalelser fra veilederne. Dette innebærer en forpliktende og tidsavgrenset forlengelse av ph.d.-avtalen. AHKR mener at ordningen fungerer godt, men har gjort tiltak for å få stipendiater til å fullføre utdanningen på normert tid.

I 2023 begynte hele 12 nye stipendiater ved AHKR, som er et særlig stort antall. Av disse var 10 vakante hjemler som måtte bli tatt i bruk i løpet av året. En av de utlyste hjemlene ble ikke besatt, og ble utlyst på ny innenfor en annen tematikk. Her er ansettelsesprosessen fortsatt i gang. Ansettelsesprosesser kan til tider være tidskrevende fordi mange av søkerne har utenlandsk bakgrunn. De utenlandske utdanningene er ikke alltid helt sammenlignbare med norske grader og det kan være utfordrende å få tilstrekkelig dokumentasjon. Tilsettingsprosessen kan derfor strekke ut i tid. Det er problematisk, fordi godt kvalifiserte søkere kan få tilbud fra andre universiteter før vår saksbehandling er avsluttet. Det er særlig problematisk for tidsavgrensede, eksternfinansierte prosjekter, der det kan få konsekvenser for fremdriften i prosjektet. Det er derfor fortsatt behov for å styrke kompetansen og kapasiteter både på institutt- og fakultetsnivå for å kunne korte ned saksbehandlingstiden.

Kandidatenes bidrag til forskningen ved instituttet

AHKR har som hovedmål å utdanne høyt kvalifiserte forskere i instituttets fire fag, slik det er nedfelt i instituttets strategiske plan. Ph.d.-stipendiatene har en viktig rolle i den nyskapende og oppdaterte forskningen ved instituttet. Det gjør de delvis ved at de bringer inn nye perspektiver i forskningen sin, og delvis ved at de har anledning til å fordype seg i ny empiri. AHKR har tre typer stipendiater: de som besitter stipendiathjemler, de prosjektansatte og eksterne stipendiater som har ansettelse andre steder. De to første gruppene bidrar mest i den daglige virksomheten ved instituttet, mens den siste gruppen har kontor og sin daglige arbeidsplass ved egne institusjoner (Universitetsmuseet, Chr. Michelsens institutt og Forsvarets høgskole). Disse institusjonene er viktige samarbeidspartnere for AHKR, og stipendiatene bidrar til at det pågår et løpende institusjonelt samarbeid.

Instituttets **forskergrupper** er viktige fora for stipendiatenes faglige utvikling og nettverksbygging, og alle stipendiater får tilbud om å være med i minst én forskergruppe. I 2022 tok instituttet initiativ til å fornye forskergruppeinstitusjonen. Instituttet har for øyeblikket 10 virksomme forskergrupper. Stipendiatene er aktive i disse. En av dem er til og med initiert og drevet av stipendiater. Denne stipendiatdrevne forskergruppen har jevnlig arbeidsmøter med vekt på metodiske spørsmål knyttet til samtidsforskning i vid forstand.

Oppfølging av stipendiatene

I august 2023 ble det gjort en stor satsning i forskerutdanningen ved AHKR i form av at forskingskoordinatorstillingen ble delt i to, og det ble opprettet en egen forskerutdanningskoordinatorstilling. Dermed fikk instituttet en person som kan konsentrere sin arbeidstid til forskerutdanningen. Instituttet fikk også ansatt en vakant stilling som rådgiver for forskerutdanningen. Stipendiater er svært fornøyd med dette, da de nå vet hvem de kan kontakte når de har bruk for hjelp.

På grunn av at det er tilsatt ekstra mange nye stipendiater i 2023, arrangerte AHKR på høsten en to-dagers workshop for alle stipendiater, hvor nye og gamle stipendiater lærte hverandre og AHKR-staben å kjenne. Seminaret hadde en viktig sosial funksjon, i tillegg til at det fungerte som en god kanal for å diskutere og dele informasjon om sentrale saker om stipendiatperioden. Før jul organiserte forskerutdanningsrådgiveren også en liten sosial julesammenkomst for stipendiatene for å skape mer kontakt mellom stipendiatene.

2020 og 2021 var preget av koronanedstengningene. Pandemien påvirket prosjektene til enkelte av kandidater betydelig, når det gjaldt datainnsamling, feltarbeidsopphold, arkiv- og bibliotekarbeid – som er sentralt for fagene våre – men også oppbygging av og medvirkning i internasjonale nettverk. Stipendiatene har siden 2022 igjen kunne gjennomføre nødvendige reiser for å samle og skape sitt materiale, men pandemien hadde fremdeles følgeeffekter i 2023 for de som skulle samle materiale under koronanedstengingen. Det betyr at flere av våre stipendiater må bygge avhandlingene sine på et annet kildefang enn det de ellers ville ha gjort og har hatt bruk for ekstra tid for å slutføre ph.d.-prosjektene sine. Dette har vært drøftet i midtveisevalueringer og medarbeidersamtaler, og det er gjenstand for kontinuerlig oppfølging fra veiledernes side.

Oppstartmøtene er viktige hjelpemidler for at ph.d.-kandidater skal kunne få etablert en arbeidshverdag så fort som mulig. I oppstartmøter deltar instituttleder, administrasjonssjef, HR-rådgiver, forskerutdanningskoordinator, forskerutdanningsrådgiver og en eller flere nye stipendiater. Målet med møtene er å ønske de nyansatte stipendiatene velkomne og å gi dem relevant informasjon knyttet til oppstart og ansettelsesforholdet generelt, samt opplysninger om praktisk-administrative forhold. Betydningen av et velbalansert utdanningsløp blir vektlagt, samtidig blir viktigheten av undervisnings- og opplæringsdelen for kandidatenes akademiske utvikling tydeliggjort. For de stipendiatene som har kvalifiseringsarbeid har vi siden begynnelsen av 2023 avholdt et ekstra møte om rammene for kvalifiseringsarbeidet i forkant av at planen for kvalifiseringsarbeidet settes opp. I møtet har stipendiat, fagkoordinator, hovedveileder, forskerutdanningskoordinator og forskerutdanningsrådgiver vært til stede.

I løpet av desember 2023 og januar 2024 har forskerutdanningskoordinator og forskningskoordinator gjennomført **medarbeidersamtaler** med 21 ph.d.-stipendiater (det vil si med alle de som har hatt arbeidsforhold til AHKR i løpet av 2023, men ikke med de som begynte på høsten). Samtalene har også fungert som en oppfølging av framdriftsrapportene fra høsten 2023. Forskerutdanningskoordinator har også hatt samtaler og epostkontakt med stipendiater som trengte ekstra oppfølging. Veilederforhold er blitt fulgt opp både i samtaler med stipendiater og veiledere.

I løpet av 2023 ble det avholdt 2 **midtveiseevalueringer**. Målet er at evalueringsmøtet skal være til hjelp for stipendiaten og dens fremdrift. Stipendiatene blir bedt om å levere utkast til to kapitler eller artikler til evalueringsmøtet. I tillegg leverer både stipendiat og veiledere en rapport som gir en oversikt over progresjonen i stipendperiodens første halvdel. De som deltar i møtet er instituttleder, hovedveileder (og biveiledere hvis det er praktisk mulig), stipendiat, en UiB-intern ekspertleser, forskerutdanningskoordinator, og forskerutdanningsrådgiver som også fungerer som sekretær. Midtveiseevalueringen tar omtrent 2 timer. 30–45 minutter er viet til ekspertleserens kommenter og diskusjon med stipendiaten. Det danner grunnlaget for diskusjonen om hvilke eventuelle justeringer eller tiltak som bør settes i verk for å sikre eller bedre fremdriften. Instituttleder og forskerutdanningskoordinators fremste oppgave er dermed å vurdere fremdriften i prosjektet, både med tanke på avhandlingsarbeid, utdanningsdelen og kvalifiseringsarbeid, samt eventuelle andre faglige gjøremål stipendiaten har påtatt seg. Etter evalueringsmøtet får alle stipendiater et tilbud om et møte på tomannshånd med forskerutdanningskoordinator for å debriefe evalueringsmøtet. I 2023 takket en av to stipendiater ja til et slikt møte, som varte i under 30 minutt.

I løpet av 2023 ble det gjennomført 3 **sluttseminar**. Sluttseminarer er ikke obligatoriske, men alle stipendiater har takket ja til muligheten. Sluttseminar fungerer slik at stipendiaten leverer inn et nesten ferdig manuskript av avhandlingen sin og får tilbakemelding fra en ekstern ekspert i feltet. Praksisen for sluttseminar minsker risikoen at avhandlingen ikke møter de krav som UiB og HF har for avhandlinger.

I 2023 begynte instituttet en egen **seminarrekke** for stipendiatene, der stipendiatene forventes å legge fram tekst, og alle instituttets faglige ansatte er invitert til å delta. Serien startet opp i februar 2023 og en av stipendiatene har tatt ansvar for organiseringen. Seminarene holdes en gang i måned, og minst to stipendiater har presentert forskningen sin hver gang. Stipendiatene har vært glade for å ha en slik mulighet og vi vil fortsatte med seminarene.

Oppfølging av veiledere

AHKR inviterte til et internt veilederforum høsten 2023. Det var særlig rettet mot de nye stipendiatveiledere for å sikre at de vet hva som forventes av dem. Rammene for veiledningen ble presentert. I tillegg ble det lagt vekt på erfaringsutveksling. Tre av de mest erfarne veilederne på instituttet hadde innlegg om sin veiledningsmetode, etterfulgt av en diskusjon. Instituttet vil legge opp til at det arrangeres et slikt veilederforum hver høst, mens vi ber veilederne delta på fakultetets veilederforum på vårsemesteret.

Alle nyansatte i faste vitenskapelige stillinger blir også oppmuntret av instituttledelsen til å ta til UPED-kurs i veiledning for å være bedre rustet til veiledningsoppgaven.

Strategiske vurderinger ved ansettelse og opptak

I våren 2023 ble det lyst ut 12 rekrutteringshjemler ved AHKR. 11 utlysninger førte til ansettelse, mens én ble trukket tilbake fordi det ikke var nok kvalifiserte søkere. Stillingen ble lyst ut igjen på høsten, og ansettelsesprosessen er fortsatt i gang. De nye stillingene ble ikke lyst ut som åpne stillinger som tidligere, men som mer spesifikke stillinger knyttet til forskergrupper ved AHKR. Tanken var at slike stillinger skulle styrke forskningsgruppene sine aktiviteter og at gjennom en forskergruppe ville det være lettere å få stipendiatater med i aktiviteter og relevante forskningsmiljøer.

I tilsettingsprosessen blir det lagt vekt på at forskningen skal være nyskapende, men vel så viktig er det at den er gjennomførbar. For det første at prosjektet er dimensjonert og planlagt slik at det kan gjennomføres innenfor normert tid. For det andre at det finnes veilederkompetanse innen feltet og tematikken hos staben. Det etterstrebes også at alle stipendiatene skal ha én eller to biveiledere, enten internt på AHKR og UiB eller eksternt.

Ph.d.-programmets opplæringsdel

AHKR følger opp kandidatenes utdanningsløp og registrerer aktiviteter i opplæringsdelen i henhold til ph.d.-programmets krav. I anledning midtveisevalueringer blir kandidater også bedt om å lage en oversikt over gjennomførte aktiviteter, og opplæringsdelen blir fulgt opp i etterkant. Den nye forskerutdanningsrådgiveren ved instituttet har en viktig rolle i oppfølgingen, behandlingen og godkjenningen av studiepoeng i opplæringsdelen og at det skjer effektivt.

I 2023 etterlyste stipendiatene, som tidligere, et bredere tilbud innenfor de obligatoriske studiepoengene. Det har kommet frem både i medarbeidersamtaler og i andre dialoger mellom instituttledelse og stipendiatater. Det er særlig et tilbud om universitetspedagogikk som etterspørres. Instituttet støtter stipendiatenes innspill og er fornøyd at universitetspedagogiske kurs nå tilbys stipendiatater både på norsk og engelsk, og instituttet har aktivt kommunisert dette tilbudet til stipendiatene. I tillegg er en av tilbakemeldingene både fra stipendiatater og instituttets forskingsutvalg en styrking av etikk-komponenten i utdanningen. Stipendiatene ved AHKR møter ulike etiske utfordringer avhengig av kildemateriale og metode, og det er et stort spenn fra arkivmateriale, deltagende observasjon og intervju til arkeologiske utgravninger. I tillegg møter stipendiatene etiske utfordringer knyttet til å forske i mer eller mindre kontroversielle temaer. De ulike etiske utfordringene er per i dag ikke tilstrekkelig behandlet i forskerutdanningen.

AHKR etterstreber en mest mulig lik og rettferdig praksis for omfangsberegning av de kandidatspesifikke studiepoengene. Instituttet er i gang med å utarbeide instruksjoner og rammer for vurderingen av hvor mange studiepoeng som kan godkjennes for ulike aktiviteter. Det er viktig for å sikre en likebehandling av stipendiatene.

Tiltak for at kvalifiseringsarbeidet ikke skal få negative konsekvenser

Instituttet arrangerer egne kvalifiseringsarbeidsmøter med de stipendiatene som har kvalifiseringsarbeid. Der blir det lagt fram en plan for undervisning og forskningsadministrasjon tilpasset hver kandidat. Stipendiater med kvalifiseringsarbeid får også tildelt en undervisningsmentor, som skal gi råd og veiledning i planlegging og gjennomføring av undervisningen.

Det blir lagt vekt på at kvalifiseringsarbeid skal gagne stipendiatens faglige utvikling. Stipendiatenes undervisningsarbeid blir satt sammen slik at den bygger på den faglige kompetansen stipendiaten besitter eller ønsker å utvikle. Så sant det er mulig, får stipendiaten tilbud om å utvikle egne temaer innenfor rammen av skallemer. Videre etterstrebes det en plan der stipendiatens undervisning skal kunne gjentas to til tre ganger.

Det forskningsadministrative kvalifiseringsarbeidet utgjøres dels av oppgaver som løfter CVen til stipendiaten, og dels av oppgaver stipendiaten foretrekker å arbeide med. Eksempler er administrering og organisering av seminarer, workshops og konferanser, utarbeiding av nettsider, redigering av vitenskapelige publikasjoner og formidlingsoppdrag.

Instituttet anbefaler at kvalifiseringsarbeidet blir planlagt på en måte som frigjør sammenhengende tid til avhandlingsarbeid de siste semestrene i stipendiatperioden. AHKR har lyktes med å skjerme det siste året. Likebehandling av stipendiater når det gjelder kvalifiseringsarbeid er viktig. Instituttet er derfor i gang med å formulere rammer til forskjellige oppgaver slik at alle stipendiater ved AHKR vil få like mange timer for like arbeidsoppgaver.

Deltagelse i forskerskoler

Instituttet er medlem av følgende forskerskoler som ledes av andre universiteter: Dialogues with the Past – Nordic Graduate School in Archaeology (UiO), The Norwegian Research School in History (UiO), The Norwegian Research School for Environmental Humanities (UiS). Noen av instituttets kandidater har biveiledere fra utenlandske universiteter og får også på den måten tilgang til et større internasjonalt nettverk. AHKR fortsetter det velfungerende og fruktbare samarbeidet med disse forskerskolene.

Siden 2016 har AHKR vært en av samarbeidspartnere i den internasjonale forskerskolen Religion, Values and Society (RVS). I 2023 ble RVS lagt om, da forskerskolefinansieringen tok slutt og skolen må nå finansieres fra institutter som deltar i programmet. For AHKR, har RVS blitt for dyr i forhold til kostnader fra de andre forskerskolene, og per i dag har ikke instituttet kommet frem til en løsning. Dersom samarbeidet med RVS avsluttes, har AHKR ingen forskerskole for stipendiater i religionsvitenskap.

Det humanistiske fakultet

Referanse

2023/16806-STT

Dato

02.04.2024

PhD-utdanningsmelding FoF - justert etter instituttrådsbehandling

Ph.d.-utdanningsmeldingen til Institutt for filosofi og førstesemesterstudier har tatt utgangspunkt i bestillingen fra fakultetet av 21.12.2023 (2023/16806). Oppfølging av ph.d.-utdanningsmeldingen for 2022 omtales underveis, der det er relevant.

Nøkkeltall

Ved utgangen av 2023 hadde instituttet 8 kandidater i ph.d.-programmet, tre av dem begynte i løpet av 2023. Én av stipendiatene deltar i NFR-finansierte prosjekt. Vi hadde tre disputaser i 2023. Vi hadde ingen underkjenninger eller frafall. I det store og hele gjelder det fortsatt at ph.d.-utdanningen på instituttet fungerer svært godt. Selv om det er en viss variasjon blant stipendiatene, er det ingen spesielle problemer med gjennomstrømming, underkjenning og frafall blant stipendiatene på FoF. Tradisjonelt har nesten alle stipendiatene levert på tilnærmet normert tid, og vi har omtrent ikke hatt underkjenninger. I 2022 hadde vi én underkjenning (avhandlingen blir levert på ny våren 2024). I lys av den erfaringen ble det utarbeidet en mer detaljert rutine for slutfasen rundt innlevering av avhandling ved instituttet. Vi mottok også en dr. philos.-avhandling, som er til vurdering våren 2024.

Kandidatenes bidrag til forskning ved grunnenheten

Våre kandidater er alle integrert i forskergrupper. Dette er av betydning for instituttets forskningsaktivitet sett under ett. At ph.d.-kandidatene er aktive medlemmer i forskningsgrupper, er en sentral del både av forskningssatsingen til instituttet generelt, og av våre prioriteringer for ph.d.-utdanningen spesielt. I spørreundersøkelsen som vi gjennomførte for to år siden, rapporterte også kandidatene at forskningsgruppene er en sentral arena for faglig utveksling og inkludering.

Vektleggingen av faglig miljø viser seg også i de strategiske vurderingene som instituttet gjør ved rekruttering. I den nye instituttstrategien heter det at instituttet skal «arbeide for å rekruttere kandidater av høy kvalitet, med prosjekter som passer inn i instituttets forskningsgrupper» og «innlemme alle stipendiat og postdoktorer i aktive forskningsmiljø og gi dem tilgang til internasjonale nettverk». Det er med andre ord instituttet sin strategi at stipendiatstillinger enten blir utlyst på prosjekt eller skal passe inn i en av de aktive, etablerte forskningsgruppene på instituttet. De gangene det har vært problem med progresjonen til

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

kandidater på programmet, har det gjerne vært når de ikke er godt nok innlemmet i aktive grupper. Det bør vurderes om man over tid i større grad bør følge opp denne siden ved forskningsgruppens aktiviteter gjennom mer rutinepreget (men ikke for ressurskrevende) rapportering fra forskningsgruppeliderne.

Aktiv deltagelse i forskningsgrupper er likevel viktig ikke bare for ph.d.-kandidatene selv, men også for forskningsgruppene, siden de fleste av kandidatene også leverer viktige forskningsbidrag. Enkelte av kandidatene har til og med vært blant dem som publiserer mest på instituttet, og kan slik sies å levere «nyskapende forskning».

Det som instituttet helt klart kan gjøre bedre, er å følge opp kandidatene med karriererådgiving, siden de fleste av dem ønsker å fortsette med forskning, men møter et svært hardt arbeidsmarked når de er ferdige. Dette er noe vi nevnte også i fjorårets ph.d.-utdanningsmelding, men det er ikke noe vi har iverksatt enda, mest fordi det ikke er klart hvor omfattende endringer det vil ha for ph.d.-utdanningen å tilpasse den mer til arbeidsmarkedet. Dette er også nedfelt i den nye strategien til instituttet, hvor det står at instituttet skal «innrette ph.d.-utdanningen slik at den forbereder kandidatene til tiden etter doktorgrad, blant annet med kurs og veiledning i karriereplanlegging».

Instituttets systematiske kvalitetsarbeid

Midtveisevalueringer og sluttseminar blir utført i tråd med fakultetets detaljerte retningslinjer, med bruk av interne eller eksterne fageksperter som kommentatorer. Midtveiseevalueringene er entydig innrettet mot å avdekke utfordringer i ph.d.-kandidatens progresjon og i så fall finne praktiske løsninger som er gode med tanke på ph.d.-kandidatens videre løp og levering. Dette skal gjøres på en måte som sikrer at både løsninger, ansvarsfordeling og tidsfrister er avklart før møtet er over, og at disse formelt godkjennes i referatet i etterkant. I ph.d.-opplegget slik det nå fungerer, er midtveiseevalueringene et svært viktig tiltak for å sikre gode ph.d.-løp. Instituttet gjennomfører også sluttseminarer for de fleste av kandidatene. Også dette tiltaket har mer eller mindre funnet sin form, og fungerer godt som en nyttig sjekk og perspektiv utenfra i ph.d.-kandidatens innsjutt for de som velger å benytte seg av tilbudet. Selv om sluttseminaret formelt sett er et tilbud, er dette noe vi ønsker at alle skal benytte seg av.

Oppfølging av fremdriftsrapportene følger en rutine der instituttleder og ph.d.-koordinator (forskningsleder) sammen går gjennom rapportene fra ph.d.-studenter og fra deres hovedveiledere, blir enige om hvilke kandidater som bør følges opp også fra ledelsen, og i så fall hvordan. Eventuelle oppfølginger kan ta form av en omforent oppdatert fremdriftsplan fasilitert av ledelsen, eller medarbeidersamtale med instituttleder. Alle stipendiatene har medarbeidersamtale med instituttleder årlig, og dette er en viktig arena for oppfølging av fremdrift. Instituttet praktiserer også systematiske oppstartssamtaler. I enkelttilfeller der spesiell oppfølging er på sin plass, gjøres dette fortløpende. Dette inkluderer ekstra møter for å komme frem til konstruktive arbeids- eller oppfølgingsplaner i de relevante tilfellene. Det er på et generelt plan også på sin plass å påpeke at det selvsagt er grenser for hva som kan regnes som rimelig oppfølging, ettersom ph.d.-rollen og -oppgavene bare utgjør én side ved disse personenes liv.

Ingen av kandidatene er med i ordinære forskerskoler, men noen av dem deltar i *The European Ph.D. Network in Philosophy*, som FoF organiserer sammen med seks

internasjonale universitet. Et tiltak som bør nevnes i denne forbindelse, er instituttets ph.d.-seminar. Dette er et forum kun for ph.d.-kandidatene, arrangert av ph.d.-koordinator, der hvert møte er viet til diskusjon av et utkast fra en av ph.d.-kandidatene. Utkastet er normalt fra avhandlingsarbeidet. Alle har lest teksten på forhånd, en medkandidat har påtatt seg oppgaven å tjene som førstekommentator, og ph.d.-koordinator sørger for å inkludere en runde rundt bordet slik at alle får presentert minst ett poeng. Ph.d.-seminaret fungerer som en samlende faktor i et opplegg der de fleste slike aktiviteter ellers er sentrert rundt forskningsgruppene. Blant fordelene er at ph.d.-kandidatene får et innblikk i hverandres forskningsfelt og samtidig får en anledning til å bli kjent med hverandre. Et slikt ph.d.-seminar er selvsagt ikke ment å erstatte mer spesialiserte fora, fordi den faglige spesialiseringen i filosofi gjør at kandidater med prosjekter innen forskjellige filosofiske underdisipliner som regel ikke kan tilføre mye nytt av rent faglig art. Men nettopp derfor tjener ph.d.-seminaret til å bevisstgjøre kandidatene om utfordringer som angår formidling på tvers av spesialisering – klarhet, argumentasjon, språklig stil, valg som angår presentasjon av bakgrunn osv.

Veilederne for stipendiatene har i varierende grad gjennomført veilederopplæring. Instituttet vil berømme fakultetet for det relativt nyoppstartede veilederforumet. Våre veiledere har i liten grad deltatt, men dette skyldes utelukkende uheldige kollisjoner med andre arrangement. Instituttets strategi sier at instituttet skal «sørge for at alle stipendiater veiledes av aktive og solide forskere som støtter opp om deres karriereutvikling», og dette vil være sentralt også i årene som kommer.

Steinar Bøyum

Instituttleder, Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

Ph.d.-utdanningsmelding for Senter for kvinne- og kjønnsforskning, 2023

Oppfølging av ph.d.-utdanningsmelding for 2022 og gjennomføring av eventuelle tiltak

SKOK har svært få ph.d.-kandidater og per i dag bare en fast hjemmel. Det har lenge vært en bekymring at det kan føles ensomt å være stipendiat på SKOK. SKOK har derfor prioritert, og vil fortsette å prioritere, arbeidet med å skape gode sosiale møteplasser for ph.d.-kandidatene, sammen med dendre tilsatte. Dette inkluderer også årlige arrangement av ph.d.-stafetten, som er åpen for alle kandidater med et kjønns-, seksualitets- og kritisk mangfoldsperspektiv ved UiB, samt arrangement av andre ph.d. -kurs i SKOK-regi. Vi verdsetter også høyt det arbeidet stip-HF gjør for å skape fellesskap og tilhørighet blant ph.d. -kandidatene.

SKOK har i 2023 laget ny strategi for perioden 2023-2030. I denne legger vi i tillegg vekt på forbedre rutinene for planleggingen av kvalifiseringsarbeidet (pliktarbeidet) slik at kandidatene blir sikret både forutsigbarhet og opplæring i flere ulike sider ved akademisk arbeid (undervisning, forskningsadministrasjon, formidling, samt initiering, planlegging og gjennomføring av faglige arrangement). Kandidatene vil i større grad bli oppmuntret til å ta initiativ til egne faglige arrangementer og få administrativ og økonomisk støtte til dette.

Opptak, gjennomføring og disputaser

Det var en disputas ved SKOK i 2023. Senteret hadde ikke underkjenninger eller mindre omarbeidinger. Vi ansatte en ny stipendiat som begynte i august 2023. SKOK hadde ved utgangen av 2023 3 aktive kandidater. Vi forventer at to kandidater leverer i 2024. SKOK har ikke hatt frafall av ph.d.-kandidater i 2023.

Kandidatenes bidrag til forskningen ved fakultetet

Alle ph.d.-kandidatene ved SKOK er medlemmer av SKOKs tverrfaglige/tverrfakultære forskergruppe "Kjønn- og seksualitetsforskningens grunnlagsproblemer". Her er også flere andre ph.d.-kandidater ved UiB medlemmer. Forskergruppen arbeider for å styrke kompetansen på grunnlagsproblemer, (vitenskaps)teoretisk tenkning og tverrfaglighet. SKOKs ph.d.-kandidater legger frem sin forskning på semestervise internseminarer og er ellers aktive på andre seminarer som arrangeres via SKOK, og på stabsmøter. Alle kandidatene som er rekruttert til SKOK er involvert i nyskapende forskning, tematisk og/eller metodologisk og teoretisk. Vi søker kandidater som kan bidra til å styrke senterets teoretiske profil, innenfor et bredt spekter av tema og tradisjoner, og ønsker gjennom rekrutteringsarbeidet vårt å styrke senterets evne til på sikt å hente inn eksterne forskningsmidler

Senterets systematiske kvalitetsarbeid

SKOK har som nevnt få ph.d.-kandidater. Vi har derfor mulighet til å følge dissetett opp. Fremdriftsrapportene leses av forskerutdanningskonsulent, administrasjonssjef og senterleder (der senterleder ikke selv er veileder) og tar tak i punkter som trenger oppfølging.

Midtveisevalueringen skjer ved at kandidaten varsles 6 måneder før. SKOK bruker alltid ekstern kommentator i midtveisevalueringen, og vi har gode erfaringer med det. Allerede i oppstartssamtalen nevner vi at kandidatene vil få tilbud om sluttseminar i sluttfasen av

avhandlingsarbeidet. SKOK har gode rutiner for å arrangere sluttseminar, og skreddersyr tilbudet til behovene til den enkelte kandidat

Alle ph.d.-kandidatene ved senteret blir kalt inn til medarbeidersamtale av senterleder en gang i året som øvrige ansatte.

Eventuelle emneevalueringer

SKOK evaluerte den årlige ph.d.-stafetten : Kjønnsperspektiver i forskning i 2023. Dette er et tilbud til alle ph.d.-kandidater som har prosjekter som på en eller annen måte handler om kjønn, seksualitet og/eller mangfold. Stafetten består av en kurs-del (normalt 2 timer) om kjønnsperspektiver i forskning. I andre del, får deltagerne presentere egne prosjektet og får tilbakemelding fra hverandre og fra ansatte på SKOK.

I 2023 deltok 12 ph.d.-kandidater og sju personer gav tilbakemelding etterpå. Tilbakemeldingene er stort sett gode. Særlig synes deltagerne at den første delen av seminaret gir en innføring i kjønnsperspektiver i forskning som er nyttig. En sier at denne delen av seminaret kan være enda mer detaljert og utfyllende. En person gir uttrykk for at denne delen av seminaret burde hatt gruppediskusjoner.

Når det gjelder den delen av seminaret der deltakerne presenterer egne prosjekter etterlyser flere mer tid til diskusjon av hvert enkelt prosjekt. Det var mange påmeldte, og SKOK må vurdere om vi ønsker å utvide seminaret til mer enn en dag. En deltager foreslår å begrense tiden til presentasjon og at deltagerne i stedet for å presentere hele prosjekter, kunne fokusere på akkurat kjønnsperspektivet i prosjektet. Andre nevner at de setter stor pris på å møte folk på tvers av fagfelt som arbeider med kjønnsperspektiver, variasjonen i metode og tema, og at seminaret var godt organisert og strukturert.

Det er tydelig at det er et stort behov og interesse blant denne gruppen for å kunne mer om kjønnsperspektiver i forskning, og SKOK vil gjøre sitt beste for å imøtekomme det. Vi vil også profesjonalisere seminaret med tanke på det tekniske for å unngå plundring med presentasjoner osv.

Veilederopplæring

SKOK setter pris på HF-fakultetet sin satsning på veilederopplæring og vil prioritere å delta i den grad det er praktisk mulig.

Miljøstøtte

Ph.d.-kandidatene ved SKOK er medlemmer av SKOKs egen forskergruppe, samt Nasjonal forskerskole for kjønnsforskning som har samlinger en gang i året. Flere av våre kandidater er aktive i Stip-HF.

Eventuelle faglige og sosiale tiltak utenfor programmet

SKOK arrangerer regelmessig internseminar (der alle i staben, inkludert rekruttene, legger fram sin forskning for hverandre) og undervisningsseminar (der staben, inkludert rekruttene, deler undervisningserfaringer og drøfter aktuelle pedagogiske utfordringer med hverandre, med sikte på å styrke egen undervisningskompetanse'). Vi har hatt fokus på å skape sosiale møteplasser ved SKOK som blant annet felleslunsjer hver uke.

Ph.d.-utdanningsmelding for Senter for vitskapsteori, 2023

Oppfølging av ph.d.-utdanningsmelding for 2022 og gjennomføring av eventuelle tiltak

Senter for vitskapsteori etterlyste i 2022 eit forum for rettleiarar ved HF og er glade tilbodry som no er oppretta. Senteret vil prioritere å møte der så langt det er mogleg. SVT har også sjølv etablert eit forum for både rettleiarar og rettleidde, og vi kjem til å fortsette å fokusere på dette. Det er også planlagt ei seminar for rettleiarane ved SVT i 2024.

SVT fekk i 2022 tildelt midlar frå UiBs Humaniorastrategi (midlar til forprosjekter og fagleg pilotarbeid) og fekk 3 månader frikjøp for å utvikle eit emne i vitskapsteori og etikk som skal vere ein del av ph.d.-programmet på Det juridiske fakultet. Emnet PHDJUR907 Vitskapsteoretisk fordjuping og analyse vart utvikla i løpet av 2023 og skal implementerast som pilot i 2024. Frikjøpet var på 2 mnd. Den siste månaden var lagt inn som eigendandel frå SVT i prosjektet.

Opptak, gjennomføring og disputasar

Det var ein disputas ved SVT i 2023. Det var ingen underkjenningar eller mindre omarbeidingar.

Det byrja to nye ph.d.-kandidatar ved senteret i 2023. Ein byrja i januar og den andre i juni. Ved utgangen av 2023 hadde senteret 7 aktive ph.d.-kandidatar. Fire av desse planleggjer å levere i løpet av 2024. I tillegg har vi ein stipendiat som er tilsett ved MN-fakultetet, men som har arbeidsplass og rettleiar ved SVT. Vi har også ein ph.d.-kandidat tilknytt prosjektet SeMPER-Arctic, der UiB er partner, og som deltek på kurs og internseminar ved SVT og har birettleiar hos oss.

Vi har for tida 4 kandidatar på eksternfinansierte prosjekt, og 3 finansierte gjennom stipendiatheimlar. Senter for vitskapsteori har ikkje hatt fråfall av ph.d.-kandidatar på mange år

Kandidatane sitt bidrag til forskninga ved fakultetet

Dei kandidatane som er tilsett på prosjekt bidreg inn i prosjekta. Alle kandidatane er integrerte i SVTs forskargruppe Vitskapsteori og deltek på internseminar annankvar veke. Forskargruppa Environmental Humanities sin seminarserie er også aktuell for nokre av våre kandidatar. Ved opptak av nye kandidatar blir det gjort strategiske vurderingar med både med omsyn til rekruttering som kan styrke senterets faglege profil og undervisningsoppgåver, og oppbygging av nye område der kompetanse trengst

Senterets systematiske kvalitetsarbeid

Framdriftsrapportane lesast av ph.d.-utdanningskonsulent, administrasjonssjef og senterleiar, og avvik følgast opp med tiltak. Dei kandidatane som ber om møte får det. Alle kandidatane gjennomgår midtvegevaluering, og alle får tilbod om sluttseminar. Alle kandidatane får tilbod om medarbeidersamtalar der karriererettleiing er ein naturleg del. Alle kandidatane deltek i ph.d.-programmets opplæringsdel.

Kvalitetssikring av den kandidatspesifikke delen av opplæringsdelen vert gjort i fellesskap av rettleiar, forskarutdanningkonsulent og senterleiar diskuterer relevans og omfang av dei kurs som kandidatane tek. På den måten sikrar vi at læringsutbyttet står i forhold til programbeskrivelsens læringsutbytte, og at studiepoeng reknast ut etter gjeldande norm. Vi har også låg terskel for å konsultere ph.d.-koordinator ved HF-fakultetet i tvilstilfelle.

Eventuelle emneevalueringar

Emnet VITHF900/905 Vitskapsteori og etikk vart evaluert i 2023, både gjennom studentevaluering og eigenevaluering av emneansvarleg. Evalueringsrapporten er vedlagt denne meldinga.

Miljøstøtte og faglege og sosiale tiltak utanfor programmet

Kandidatane ved SVT tek deltek i internseminar som finn stad om to gongar i månaden. Dei presenterer arbeidet sitt der på lik linje med andre tilsette ved senteret. SVT har i 2023 arrangert eigne leseseminar for ph.d.-kandidatane. Leseseminara fortset inn i 2024. Tema for leseseminar er sentrale forfattarar i vitskapsteori, hausten 2023 var dedikert til Bruno Latour. Det var også eit ph.d.-seminar på Voss i desember 2023 som tok utgangspunkt i tekstar som ph.d.-kandidatane foreslo. Av sosiale tiltak har vi eit sosial treffpunkt som ph.d.-kandidatane arrangerer ein gong i månaden.

Eigenvurdering VITHF900 og VITHF905: Kurs i vitskapsteori og etikk 2023

VITHF900 og VITHF905 er to kursvariantar i vitskapsteori og etikk for ph.d.-kandidatar ved Det Humanistiske fakultet. Desse kursvariantane har ein felles seminardel, men ulikt arbeidsomfang ut over dette.

VITHF900-varianten (10 studiepoeng) har følgende struktur:

- *Seminardel på fem dagar med undervisning diskusjonar og utforming av tema for essay.
- *Rettleiingsgrupper der kandidatane arbeider med sine vitskapsteoretiske essay og kommenterer kvarandre med innspel frå faglærar.
- *Framlegging av det vitskapsteoretiske essayet på kandidaten sitt institutt, med diskusjon.

På denne varianten skal kandidatane skrive eit vitskapsteoretisk essay med utgangspunkt i ei vald problemstilling som er relevant for deira eige ph.d.-prosjekt eller eige fagområde. Som i tidlegare år vert ideane for essayet arbeidd fram i mindre rettleiingsgrupper og i samråd med faglærar og i nokre tilfelle også i dialog med kandidaten sin hovudrettleiar. Kandidatane la fram utkast til essay og diskuterte desse med dei andre stipendiatane og faglærar i rettleiingsgruppene sine. Desse gruppene har stort sett fungert svært bra, og vi har kome fram til at slike grupper ikkje bør ha fleire enn 4 deltakarar. Etter nokre rundar med diskusjon og revidering vart dei vitskapsteoretiske essaya leverte inn og vurderte av ein komité. Komitéen bestod av faglærarar (anten Torjus Midtgarden eller Silje Langvatn) samt to fagpersonar frå kandidaten sitt eige institutt. I år var 14 kandidatar oppmelde til denne varianten. Ein kandidat måtte utsette innlevering av essay på grunn av fødsel og påfølgande svangerskapspermisjon. I tillegg var det ein kandidat frå tidlegare år som la fram sitt essay. Alle essay som vart leverte inn vart tilrådde for framlegging av komiteane. Det vart så arrangert eit ope framleggingsseminar for kvar av kandidatane. Kandidaten la fram essayet sitt og svara deretter på spørsmål frå komitéen og andre i publikum. Ofte vart det gode diskusjonar på desse framleggingane som har ein viktig funksjon med å engasjere kandidaten sin rettleiar og fagmiljøet elles i vitskapsteoretiske refleksjonar.

VITHF905 (5 studiepoeng) har følgende struktur:

- *Seminardel på fem dagar med undervisning diskusjonar og utforming av tema for essay.
- * Kort rettleiing med faglærar på epost om problemstilling for det vitskapsteoretiske essayet.

Denne varianten har eit essay med kortare omfang og dermed ei meir avgrensa vitskapsteoretisk eller etisk problemstilling. Kandidatane som valde denne varianten deltok ikkje i rettleiingsgrupper, men fekk innspel på problemstilling og deretter noko rettleiing frå faglærar. Denne varianten har ikkje ei ope framlegging av essayet. I år var 5 kandidatar oppmelde på denne varianten. Alle fem leverte inn sine oppgåver og fekk dei godkjende av fagleiar. Den eine måtte kome med nokre utdjupingar for å få essayet godkjent. Det er vedteke at denne kortare varianten av kurset skal avviklast etter neste års kurs.

Vårt inntrykk er at kandidatane var svært godt nøgde med rettleiingsgruppene og rettleiinga frå faglærar i samband med det vitskapsteoretiske essayet. Dette gjeld spesielt kandidatane som valde VITHF900-varianten med lenger essay. Studentevalueringane (sjå vedlegg nedanfor) stadfester dette inntrykket.

Den felles seminardelen gjekk i år over fem fulle dagar (sjå programmet som er lagt ved). Første samling var 16. –18. januar, og andre samling 23-24 januar. Seminardelen omfatta forelesingar i vitskapsteori, klassisk vitskapsfilosofi for naturfag og humaniora, hermeneutikk, objektivitet og konstruktivisme, etisk teori, forskningsetikk og forskningsetiske dilemma, akademiske normer, akademisk fridom, teori-analyse og omgrepsanalyse, kritiske perspektiv, samt ei forelesing om feministisk og dekoloniale perspektiv på kunnskapsproduksjon. Utvalet av vitskapsteoretiske og etiske perspektiv er gjort for å gje deltakarane kunnskap om ei rekke generelle problem i vitskapsteori og etikk innan humaniora slik det er intendert i formuleringa av læringsutbytte. Forelesarar var Silje Aambø Langvatn (SVT), Torjus Midtgarden (SVT) Laura Drivdal (SVT) og Kari Jegerstedt (SKOK). I tillegg deltok Michael Grote frå Universitetsbiblioteket med innspel under seminardelen. I løp av det siste året har vi hatt tett kontakt med Grote som er ansvarleg for PHDOF903 og delteke på kvarandre sine kurs for å betre sikre at dei to kursa er komplementære.

Some foreslått vår evalueringsrapport frå i fjor har vi utvida forskningsetikk-undervisinga til to fulle «etikk»-dagar. Ved å kombinere forelesingar og diskusjon om ulike etiske argumentasjonsmåtar/typar av teori, med ei forelesing om interne vitskapelege normer og ideal har kandidatane fått eit betre grunnlag for å lese og diskutere dei forskningsetiske retningslinjene og deretter analysere og diskutere ei rekkje konkrete forskningsetiske dilemma og gråsoner eksempel av relevans for deltakarane sine ph.d.-prosjekt. Utvidinga vart også gjort for å gje rom til meir diskusjon av etiske dilemma knytt til deltakarane sine prosjekt, samt meir rom til å trekkje parallellar mellom forskningsetikk og andre delar av kurset (t.d. hermeneutikk og postkolonial/dekolonial tenking.) Dette har blitt etterspurd av kandidatane i tidlegare evalueringar.

Ei tilbakemelding frå tidlegare år har vore at forelesinga om postkolonial/dekolonial tenking bør integrerast betre i kurset. Vi har prøvd å løyse dette ved å legge opp ei «bakgrunnsforelesing» om kritiske perspektiv og ved å ha forelesinga som tek opp postkolonial/dekolonial tenking tidlegare i seminardelen slik at det er høve til å diskutere den i ettertid og dra koplingar til dei andre delane av kurset.

Dei fleste skriftlege og munnlege tilbakemeldingane på seminardelen frå kandidatane var vært gode (sjå nedanfor). Som før har nokre få uttrykt at kurset spenner for vidt og at nokre tema er for generelle. Vi hadde håpa å kunne bøte på dette med fag-spesifikke litteraturlister som supplerer den felles litteraturen vi har lagt opp på kurset. For å få dette i stand sende vi fjorårets program og litteraturlister til fleire av institutta og bad om innspel til meir fagnær litteratur som kunne supplere denne. Vi fekk i liten grad respons på dette. Slike supplerande litteraturlister kan vere til nytte for kandidatane i arbeidet med det vitskapsteoretiske essayet og vi vil difor vurdere andre måtar vi kan gå fram på for å få tilbakemeldingar og forslag frå institutta på supplerande litteratur. Vi ynskjer likevel å halde fast på at seminardelen først og fremst skal ha felles forelesingar om generelle problemstillingar og tverrfaglege diskusjonsgrupper. I ei tilbakemelding blir det stilt spørsmål ved relevansen av klassisk vitskapsfilosofi (m.a. K. Popper) og det blir etterlyst innslag av relevans for estetiske fag spesielt. Slik programmet er no har vi berre eitt innslag som tek opp klassisk vitskapsfilosofi og vi meiner dette forsvarer sin rett som bakgrunn for seinare

diskusjonar. Når det er sagt ønsker vi slike innspel velkommen i vårt kontinuerlege arbeid med å prøve å gjere kurset relevant for dei ulike humanistiske faga. Eit formål med kurset er at kandidatane får møte andre perspektiv og typar av litteratur og teori enn det dei får i sine respektive fagmiljø. Som vi har nemnd i tidlegare rapportar: I mange tilfelle viser slike tverrfaglege innspel seg å vere til nytte for kandidatane sitt arbeid med det vitskapsteoretiske essayet, og i nokre tilfelle også noko som gir kandidatane nye og originale perspektiv på sine eige ph.d.- prosjekt.

Som i fjor hadde vi første dag av seminardelen på UiB og deretter to dagar på hotell. Vi synest det fungerer svært godt å reise vekk saman tidleg i kurset. Kandidatane vart raskare kjende med kvarandre og dermed meir investerte i kurset. Som i fjor opplevde vi at dette resulterte i meir opne og engasjerte diskusjonar i gruppene og i plenum og vi vil halde fast på dette også neste år. Til neste år vil vi redusere seminardelen med ein halv dag, og legge opp enda meir tid til diskusjon og gruppearbeid, slik også har blitt etterspurd av ein del av seminardeltakarane i munnleg kommunikasjon.

Silje Aambø Langvatn
Emneansvarleg ved Senter for Vitskapsteori

Utkast til ph.d.-utdanningsmelding for 2023

Oppfølging av foregående års ph.d.-utdanningsmelding og eventuelle tiltak

Fakultetet har arbeidet med å styrke kvalitetsarbeidet i forskerutdanningen og særlig gjennomføring i ph.d.-programmet. På et overordnet plan har fakultetet over tid vært opptatt av å ta opp situasjonen i forskerutdanningen i møter med grunnenhetene, både for å skape en felles virkelighetsforståelse og for å tydeliggjøre behovet for forandring. Det har vært viktig for fakultetet å ansvarliggjøre det enkelte fagmiljø, grunnenhetenes faglige ledelse og ikke minst programstyret for fakultetets ph.d.-program.

I tillegg har fakultetet jobbet med å løse aktuelle og til dels akutte problemstillinger. De konkrete sakene har videre vært en katalysator for å ta opp problemstillinger og drøftinger av mer overordnet og prinsipiell art.

- Rekruttering
- Krav til miljøstøtte og dimensjonering av fagmiljø

I tillegg har programstyret behandlet saker knyttet til:

- Kvalifikasjonskrav for opptak til ph.d.-programmet
- Emneportefølje og ramme for opplæringsdelen
- Kriterier ved bedømmelse av ph.d.-avhandlinger
- Forberedelse til programevaluering

Nøkkeltall, herunder opptak, gjennomstrømming, disputaser, underkjenninger, mindre omarbeidinger og frafall

I 2023 ble det tatt opp 27 kandidater til ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet og det ble avholdt 19 disputaser. Tre godkjenninger kom etter 2. gangs innlevering og tre etter mindre omarbeidinger. Én avhandling ble underkjent og sju kandidater falt fra/ble skrevet ut av programmet. Det er svært sjelden kandidater trekker seg fra programmet i finansieringsperioden. De som likevel faller fra eller blir skrevet ut er primært kandidater som ikke søker eller får avslag på søknad om forlengelse ut over normert tid. Tallene varierer fra år til år fordi fakultetet med varierende mellomrom avslutter studieretten for inaktive kandidater. Fakultetet har økt innsatsen for å forebygge forsinkelser og frafall ved å fremheve redskapene i kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen, som fremdriftsrapportering og midtveisevaluering, for å styrke den kontinuerlige oppfølgingen av kandidater ved grunnenhetene.

Av de 21 kandidatene som ble tatt opp i 2017 var det 10 (48 %) som hadde levert ved utgangen av 2023 (innen 6 år etter opptak). Av de resterende 11 er foreløpig 2 falt fra. Dersom vi ser på fullføringsprosenten for de som startet i perioden 2008-2017 så er den på 71%¹ (179 av 253 kandidater). En ikke ubetydelig andel leverer altså etter at de har gått over 2 år på overtid. Av de resterende 74 kandidatene er det 9 som fremdeles er registrert som aktive i programmet, noe som betyr at i alt 65 kandidater (26%) har falt fra i samme periode.

¹ Kilde: Tableau

Tabell over nøkkeltall 2017 - 2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Opptak	21	33	25	13	12	21	27
Disputaser	21	20 ²	21	14	16 ³	13 ⁴	19 ⁵
Innlevering innen normert tid (netto)	9	7	9	2	7	5	8
Innlevering innen 2 år på overtid (kalenderår)	4	5	9	7	5	7	8
Andel fullført innen 2 år på overtid	62%	60%	86%	64%	75%	92%	84%
Innlevering over 2 år på overtid (kalenderår)	8	8	3	5	4	1	0
Mindre omarbeidinger					2	3	3
2. gangs innlevering	2	0	1	2	1	1	3
Underkjenninger	2	3 ⁶	2	2	2	2	1
Frafall	5	1	19	5	14	7	7

Kilde: FS

Kandidatenes bidrag til forskningen ved fakultetet

Ph.d.-kandidatene er svært viktige bidragsytere til fakultetets forskning. Doktorgradsarbeidene er avgjørende for gjennomføringen av prosjekter på tvers av fagmiljøene, og spiller også en viktig rolle i å opprettholde aktivitetsnivået i fakultetets mange forskningsmiljøer. Avhandlingene gir også et betydelig bidrag til fakultetets publisering. Kandidatenes faglige integrering foregår mye gjennom innlemming i forskergrupper, der de fleste deltar aktivt på interne seminarer.

Fakultetet har avsatt åtte rekrutteringsstillinger til overordnede strategiske formål, i første rekke å understøtte forskningsinitiativer som SFF og ERC. I tillegg brukes strategiske stillinger til å styrke enkelte forskergrupper i fakultetets forskergruppesatsing. Grunnenhetene forvalter imidlertid brorparten av rekrutteringsstillingene, og fordeler disse i tråd med egne strategier og satsinger.

HF tar også opp noen kandidater som har sin finansiering og faglige tilknytning ved eksterne læresteder uten egne ph.d.-programmer.

Fakultetets systematiske kvalitetsarbeid

Fakultetet har de siste årene prioritert å øke bevisstheten om kvalitetssystemets funksjon i forskerutdanningen og tydeliggjøre det potensialet som kvalitetssystemet har til å være et egnet redskap for forbedring, både på programnivå og i møte med den enkelte kandidat.

² Én ved KMD

³ To ved KMD

⁴ Én ved KMD

⁵ To med KMD

⁶ Én for 2. gang

Oppfølging av fremdriftsrapporter

Det har vært viktig for fakultetet å gjøre fremdriftsrapporteringen til et mer sentralt virkemiddel for kvalitetsarbeidet ved den enkelte grunnenhet. Fremdriftsrapportering har derfor vært sentralt i møte med programstyret og instituttledelsen. Tilbakemeldingene tyder på at enhetene langt på vei har lyktes med å nyttiggjøre fremdriftsrapporteringen, og at de er blitt flinkere til å følge opp systematisk.

For at fremdriftsrapporteringen skal bli mer meningsfull for kandidatene, bør fremdriftsplanene oppdateres mer hyppig. Det er en utfordring at kandidatenes fremdriftsplaner ikke alltid er endret siden søknadsfasen, og derfor ikke i tilstrekkelig grad tar høyde for pliktarbeidsavtale og faktiske fremdrift. Enhetene arbeider godt med å bedre rutinene for slike oppdateringer blant annet i forbindelse med lokale oppstartsmøter.

Midtveisevaluering

Fakultetet har gode erfaringer med bruk av midtveisevaluering. Med få unntak gjennomfører alle kandidater evalueringen. Fakultetet har imidlertid understreket at midtveisevaluering ikke bør utsettes til senere i ph.d.-løpet, men bør brukes etter intensjonen for å fange opp forsinkelser etter 1.5-2 år. Tilbakemeldingene tyder på at enhetene har noe ulik praksis når det gjelder hva som forventes av innlevering av materiale til midtveisevaluering. Fakultetet vil følge opp med å revidere rutinen for midtveisevaluering i programstyret.

Gjennomføring av medarbeider- og oppfølgingssamtaler

Fakultetet har over lengre tid vært opptatt av at grunnenhetene må øke andelen årlige medarbeidersamtaler md ph.d.-kandidatene, og i 2023 ble det gjennomført medarbeidersamtale og/eller oppfølgingssamtale for alle våre kandidater.

Kvalitetssikring av opplæringsdelen, herunder emneevaluering og evaluering av emneportefølje og rammene for opplæringsdelen

Alle obligatoriske emner, til sammen 15 studiepoeng, gjennomgikk studentevaluering og egenevaluering i 2023. I 2024 kommer fakultetet også til å bestille 3-årig emneevaluering av disse.

Programstyret har i løpet av året hatt en grundig gjennomgang av rammene for opplæringsdelen. Opplæringsdelen har gjennomgått en redesign for å knytte den tettere til læringsutbyttebeskrivelsen i programmet. Vitenskapsteori og etikk er styrket ved å gjøre et emne på 10 studiepoeng obligatorisk for alle kandidatene. Emnet PHDOF903 som ble opprettet som et 5 studiepoengsemne i overførbare ferdigheter blir nå videreført som et obligatorisk introduksjonsemne som også har som formål å fungere som et faglig-sosialt møtepunkt for alle ph.d.-kandidatene ved HF. De resterende 15 studiepoengene i opplæringsdelen er fortsatt kandidatspesifikke, og godkjenning av disse emnene og øvre studiepoenggivende aktiviteter er nå lagt til grunnenhetene. Programstyret har vektlagt at grunnenhetene skal orientere om sitt kvalitetsarbeid i deres ph.d.-utdanningsmeldinger.

Fakultetet har satt av penger til utvikling av et nytt felles ph.d.-emne i budsjettet for 2024.

Gjennomføring og oppfølging av programevaluering

I 2023 diskuterte programstyret rammene for den eksterne programevalueringen og en foreløpig tidsplan for programevalueringen som er planlagt gjennomført i 2024.

Oppfølging av undersøkelser

Det humanistiske fakultet har over tid lyktes med å ta i bruk fremdriftsrapporteringen på en mer fruktbar måte enn tidligere, både i oppfølgingen av den enkelte kandidat og i det generelle kvalitetsarbeidet med fakultetets forskerutdanning. For å styrke denne trenden vil fakultetet fortsette den tette oppfølging av grunnenhetene i forkant og i etterkant av undersøkelsen.

Erfaringene med kvalitetssystemet gjør at betydningen av vekselvirkningen mellom kandidatundersøkelsen og de øvrige elementene i kvalitetssystemet trer klarere frem. Undersøkelsen er blant annet blitt brukt til å identifisere forbedringspotensiale i ph.d.-programmets internasjonalisering. Fakultetet vil derfor i fortsettelsen gjøre kandidatundersøkelsen mer synlig som del av fakultetets systematiske kvalitetsarbeid. Det samme vil gjelde for alumnusundersøkelsen som ble gjennomført for første gang i 2023, og som ble gjort kjent for fakultetene mot slutten av året.

Andre forhold

Faglige og sosiale tiltak som ikke er en formell del av programmet

Fakultetet gjennomførte i 2023 oppstartseminar for nye ph.d.-kandidater og deres veiledere både i vår- og høstsemesteret, og har som ambisjon å gjennomføre en samling hvert semester. Formålet er å sikre kandidatene tilgang til grunnleggende informasjon om fakultetets forskerutdanning tidlig løpet, i tillegg til å være en møteplass for alle ph.d.-kandidater på tvers av fagtilhørighet og arbeidssted.

Stip-HF

STIP-HF er en interesseorganisasjon for ph.d.-kandidatene ved Det humanistiske fakultet. Fakultetet støtter organisasjonen med midler som benyttes til faglig-sosiale arrangementer for kandidatene, i samarbeid med programstyret. STIP-HF er i tillegg høringsinstans i enkelte saker som særlig angår kandidatene og ph.d.-programmet.

Veilederopplæring

Fakultetet etablerte i 2023 et veilederforum for veiledere på HFs ph.d.-program. Fakultetets ambisjon er å invitere til regelmessige samlinger for å ta opp ulike temaer knyttet til ph.d.-veiledningen. Fakultetet lyktes i 2023 med å gjennomføre en samling med fokus på veiledning som virkemiddel for bedre gjennomstrømming, og planen for 2024 er en samling med tema forskningsetikk og fusk.

Miljøstøtte

Alle ph.d.-kandidater ved HF skal ha tilknytning til en aktiv forskergruppe og få mulighet til å ta del i et aktivt forskningsmiljø. Fakultetet er opptatt av at rekrutteringsprosessen til ph.d.-programmet (inkl. utlysning og sakkyndig vurdering) skal sikre at fremtidige kandidater kan inngå i et stabilt og aktivt fagmiljø.

Forsknings- og innovasjonsavdelingen

Referanse

2023/16725-ELAK

Dato

03.05.2024

Oversendelse av ph.d.-utdanningsmeldingen 2023 for Det humanistiske fakultet

Vi viser til brev fra FIA til fakultetene datert 24.11.2023 om ph.d. utdanningsmeldingen for 2023.

Vedlagt følger ph.d.-utdanningsmeldingen for 2023 fra Det humanistiske fakultet. Meldingen er behandlet på sirkulasjon i fakultetets forsknings og forskerutdanningsutvalg (FFU).

Det tas forbehold om godkjenning i fakultetsstyret på møte den 07.05.2024..

Vennlig hilsen

Inger Marie Hatløy
fung. seksjonssjef

Elisabeth Akselvoll
ph.d.-koordinator

Vedlegg

- 1 Ph.d.-utdanningsmeldingen 2023 - Det humanistiske fakultet

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Arkivsaksnr.:
2023/16806

Dokumentdato:
03.05.2024

Styre:
Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Styresak:
30/24

Møtedato:
07.05.2024

Ph.d.-utdanningsmeldingen 2023

Vedlegg

- Ph.d.-utdanningsmelding 2023
- Bestilling fra FIA til fakultetene (ePhorte 2023/16725)
- Bestilling fra HF til grunnenhetene
- Grunnenhetenes ph.d.-utdanningsmeldinger

Bakgrunn

Det humanistiske fakultet mottok bestilling på den årlige ph.d.-utdanningsmeldingen fra FIA i brev datert 24.11.2023, med frist for innsending 3. mai. I brevet blir det også bedt om at meldingen forankres i programstyret for fakultetets ph.d.-program.

Fakultetet videresendte FIAs bestilling til alle grunnenhetene, og bad dem om å sende inn skriftlige ph.d.-utdanningsmeldinger innen 1. mars. Alle enhetene leverte sine meldinger, og på bakgrunn av disse gjennomførte fakultetsledelsen dialogmøter i løpet av april (uke 14).

Agenda for forskerutdanningen i dialogmøtene var som følger:

- Korleis arbeider ein for å integrere ph.d.-kandidatar i forskargrupper på eininga?
- Kva tiltak er iverksette eller planlagt for å betre gjennomføringa i ph.d.-programmet?
- Informasjonsflyt mellom nivåa og internt på institutta, t.d. saker frå FFU

Et utkast til meldingen ble sendt på sirkulasjon til programstyret 26. april, med svarfrist 2. mai. Eventuelle endringer som følger av innspill fra programstyret, vil bli presentert muntlig for fakultetsstyret i møtet. Meldingen ble derfor oversendt FIA med forbehold om endelig godkjenning i Fakultetsstyret.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret godkjenner ph.d.-utdanningsmeldingen for Det humanistiske fakultet for 2023.

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Veilederforum – Ph.d.-veiledning ved Det humanistiske fakultet

Hotel Terminus, 25. april 2024, 09:00 – 13.00 (lunch fra kl. 12.00)

Program

09:00– 09:10	Velkommen, ved prodekan Ole Thomassen Hjortland
09:10– 10:05	Forskningsetikk for ph.d.-kandidater og veiledere, ved Vidar Enebakk, sekretariatsleder ved Den nasjonale forskningsetiske komite (NESH)
10:05– 10:20	Kaffepause
10:20– 11:00	Forskningsetikk i fakultetets ph.d.-program, ved Silje Aambø Langvatn ved emneansvarlig for VITHF900 Vitenskapsteori og etikk, SVT
11:00– 12:00	Hvordan håndteres fusk og plagiat ved UiB, ved Helge Gismarvik Høvik og Silje Haaskjold Sætre, universitetsdirektørens kontor
12:00	Avslutning
12:00– 13:00	Lunch

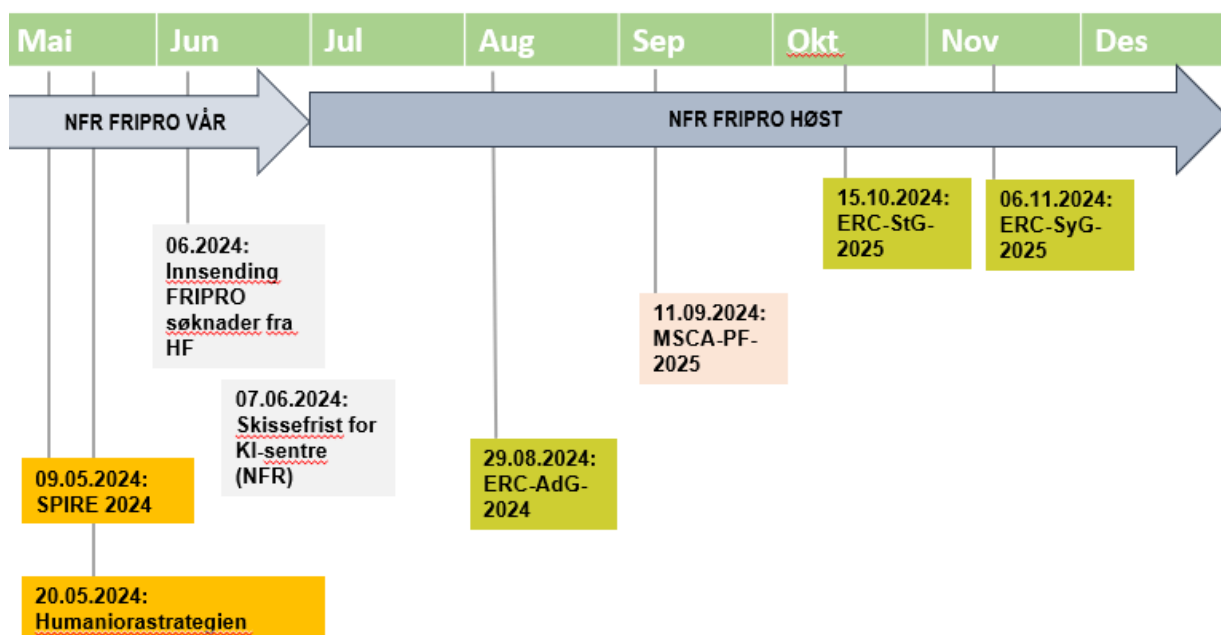
Sak: FU 04/24

Møte: 14.05.24

SAK: Løypemelding nr. 2 for BOA-aktivitet 2024

Status søknadsaktivitet 2024:

1. Kommende søknadsfrister:

2. Søknader til Forskningsrådet

Følgende søknader er sendt så langt i 2024:

- 1 søknad til forskerprosjekt for erfarne forskere (AHKR)
- 1 søknad til forskerprosjekt for tidlig karriere (FOF)
- 2 søknad til forskerprosjekt med internasjonal mobilitet (SKOK, AHKR)
- 1 søknad til koordinerings- og støtteaktivitet/arrangementsstøtte (LLE) - tilslag

Videre jobbes det med følgende søknader:

- 12 FRIPRO forskerprosjekt for erfarne forskere (IF, AHKR, LLE)
- 5 FRIPRO forskerprosjekt for tidlig karriere (IF, AHKR, FOF)
- 2 FRIPRO forskerprosjekt med internasjonal mobilitet (FOF, AHKR)

Endring i HF's FRIPRO løp, vår 2024

Som et bidrag til å styrke søknader til FRIPRO, lanserte UiB på kort varsel «FRIPRO-løftet»: en serie med to workshops og en NFR-FRIPRO-søknadslesedag. Tiltaket tar sikte på å ruste UiB-forskere med de

nødvendige verktøyene for å øke deres sjanser for å lykkes med finansiering. Workshopene retter seg til forskere på alle karrieretrinn, og som vurderer å søke støtte fra FRIPRO ved Norges forskningsråd. Gjennom workshops, interaktive sesjoner og case-studier, vil FIA sammen med lokale rådgivere - tilby praktisk opplæring for å forstå begrepene «impact» og «implementering» i FRIPRO-sammenheng.

FRIPRO-løftet består av tre deler:

- IMPACT: Onsdag 8. mai, kl. 9-12
- IMPLEMENTATION: Tirsdag 14. mai, kl. 9-12
- LESEDAG SØKNADER: Mandag 27. mai, kl. 9-15

Målet med FRIPRO-løftet er å gi praktisk opplæring i alt fra å forstå 'Impact' og 'Implementering' i FRIPRO-sammenheng til effektiv søknadsorganisering. Alle registrerte søkere har fått tilsendt informasjon om påmelding til sesjonene.

Fakultetets FRIPRO-prosess er justert i forhold til FIA sitt tilbud:

21.05.2024	Stillingsressurser inkl. kompensasjonsmidler («frikjøp»), tidsbruk o.l. avklart med enhetsledelsen
21.05.2024	Frist for innsendelse av søknader til HF søknadsworkshop. Komplette søknader sendes boa-hf@uib.no
04.06.2024	Søknadsworkshop (gruppearbeid)
18.06.2024	Godkjenning av søknad og budsjett inkl. instituttpåvirkning
Etter	
18.06.2024	Innsending av søknader fra HF

3. Senter for norsk som språkfag

Forskningsrådet har lyst ut 120 millioner NOK til [Senter for norsk som språkfag](#) med søknadsfrist 18. september. Formålet er å styrke Norges kunnskapsberedskap innenfor norsk som fagspråk gjennom en langsiktig satsing på norsk språkforskning. Utlysningen retter seg mot norske fag- og forskningsmiljøer innenfor aktuelle disipliner. En gruppe er nedsatt for å støtte PI, Marita Kristiansen (LLE), med søknadsutvikling. Gruppen får assistanse fra fakultetets BOA-team og forskningsrådgivere ved FIA.

4. Utkast til FRIPRO prosess med tentative datoer for høsten 2024

Innen	
26.08.24	Bruk skjema for søknadsinnmelding til å melde ifra om søknadsplaner
05.09.2024	Mulig kick-off seminar
16.10.2024	Frist for søknader til søknadsworkshop. Komplette søknader sendes boa-hf@uib.no

	Stillingsressurser inkl. kompensasjonsmidler («frikjøp»), tidsbruk o.l. skal være avklart med enhetsledelsen
30.10.2024	Søknadsworkshop (gruppearbeid)
14.11.2024	Godkjenning av søknad og budsjett inkl. instituttpåvirkning
02.12.2024	Innsending av søknader fra HF

5. Søknader til Horizon Europe

- 1 AdG med tilslag (LLE)
- 1 MSCA PF med tilslag (AHKR)
- 1 ERC CoG videre til runde 2 intervju (SVT)
- 1 ERC SyG videre til runde 2 (LLE)

Det jobbes med følgende antall søknader til Horizon Europe:

- 2 ERC Starting Grant (søknadsfrist 15.10.24) (FOF)
- 2 ERC Consolidator Grant (søknadsfrist 14.01.2025) (IF)
- 1 ERC Advanced Grant (søknadsfrist 29.08.24) (FOF)
- 2 ERC Synergy Grant (søknadsfrist 06.11.24) – 1 koordinator (LLE) og 1 partnersøknad (AHKR)
- 4 MSCA PF (søknadsfrist 11.09.24) (IF)

ERC Digital Workshop med FIA

FIA skal arrangere en [digital heldagsworkshop](#) for ERC StG og CoG søkere **4. juni**. Kurset gir innsikt i hvordan man kan utvikle en konkurransedyktig søknad.

Andre søknader:

- 3 søknader til Nordplus (IF, LLE) – 1 tilslag (IF)
- 3 søknader til HKDIR - UTFORSK (LLE, IF, SKOK)

Prodekans merknader:

Fakultetet har fortsatt utfordringer med at omfanget søknader ligger lavere enn tidligere år. Enhetene har arbeidet godt for å mobilisere for resten av 2024, men tallene etter første termin er likevel lave. FIA sitt FRIPRO-løft sammenfaller fint med fakultetets eget FRIPRO-løp, noe som vil være en klar fordel for de kommende søknadene.

Forslag til vedtak:

FFU tar saken til orientering.

Ole Hjortland
Prodekan

Kirsten Moen
seksjonssjef

Sak: FU 05/24

Møte: 14.05.24

DRØFTINGSSAK: Grunnenhetenes praksis for behandling av uredelighetssaker

Dokumenter i saken

- Presentasjon fra oppstartsmøte i Redelighetsutvalget ved HF den 18.04.2024
- [Redelighetsutvalget ved HF](#)

Bakgrunn:

For å styrke UiBs arbeid med å oppdage, behandle og rapportere saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer og vitenskapelig uredelighet, skal alle fakultetene ha et fast redelighetsutvalg. Det humanistiske fakultet baserer sammensetning, mandat og saksbehandling for sitt lokale utvalg for redelighet på de sentrale retningslinjene ved UiB, pkt III.

Mandat

Redelighetsutvalget ved Det humanistiske fakultet har følgende mandat:

- Utvalget skal bidra til fremme kunnskap om forskningsetikk og forebygge uredelighet i forskningen.
- Utvalget skal behandle saker som gjelder mistanke om brudd på anerkjente forskningsetiske normer og saker om vitenskapelig uredelighet så fremt saken har
 - tilknytning til vitenskapelig virksomhet ved Det humanistiske fakultet
 - involverer eller berører én eller flere ansatte ved Det humanistiske fakultet

Redelighetsutvalget kan også ta opp saker på eget initiativ.

Utvalget legger fram årsmelding for universitetsstyret og fakultetsstyret til orientering.

For å tilrettelegge for god saksbehandling og å styrke det forebyggende arbeidet, ønsker utvalget informasjon om grunnenhetenes rutiner og praksis for behandling av uredelighetssaker, samt eventuelle tiltak for å fremme forskningsetikk lokalt. I lys av tilbakemeldingene vil utvalget vurdere behov for felles føringer for fakultetets enheter. Eventuelle anbefalinger fra utvalget vil bli forelagt fakultetsstyret.

Fakultetet vil sende henvendelsen om arbeidet med forskningsetikk ved enhetene i ePhorte, men inviterer til drøfting og innspill i forskningsutvalgets møte.

1. Hvilke rutiner og praksis har enheten for behandling av uredelighetssaker?
2. Hvilke tiltak har enheten for å fremme forskningsetikk blant sine ansatte, inkludert ph.d.-kandidater og postdoktorer?
3. Er det behov for felles føringer for arbeidet med forskningsetikk ved enhetene?

Ole Hjortland
prodekan

Kirsten Moen
seksjonssjef

Redelighetsutvalg HF

Oppstartsmøte
18. april 2024

Agenda

- 1) Mandat
- 2) Konstituering
- 3) Behandlingsrutiner (sentralt)
- 4) Forebyggende virksomhet
- 5) Møteplan
- 6) Eventuelt

Mandat

Mandat & sammensetning

Redelighetsutvalget ved Det humanistiske fakultet har følgende **mandat**:

- Bidra til fremme kunnskap om forskningsetikk og forebygge uredelighet i forskningen.
- Behandle saker som gjelder mistanke om brudd på anerkjente forskningsetiske normer og saker om vitenskapelig uredelighet så fremt saken:
- Har tilknytning til vitenskapelig virksomhet ved Det humanistiske fakultet.
- Involverer eller berører én eller flere ansatte ved Det humanistiske fakultet.
- Redelighetsutvalget kan også ta opp saker på eget initiativ.

Utvalget legger fram årsmelding for universitetsstyret og fakultetsstyret til orientering.

Konstituering

Sammensetning

DET HUMANISTISKE FAKULTET

Redelighetsutvalget ved Det humanistiske fakultet skal ha følgende **sammensetning**:

- Minst tre medlemmer og ledes av pro/visedekan med ansvar for forskning.
- Utvalget må ha nødvendig kompetanse i forskning og forskningsetikk.
- Det kan oppnevnes ett medlem som ikke er ansatt ved fakultetet.
- Ved behov kan dekanen oppnevne et *ad hoc* medlem til utvalget.

Funksjonstiden for utvalget følger dekanperioden.

Konstituering

For inneværende funksjonsperiode oppnevnes følgende medlemmer:

- Prodekan Ole Hjortland (leder)
- Professor Astri Andresen, AHKR
- Professor Espen Gamlund, FOF
- Førsteamanuensis Jan Reinert Karlsen, SVT
- Assisterende fakultetsdirektør fungerer som sekretær.

I tillegg deltar seksjonssjef for forskning og formidling, Kirsten Moen, og jurist Vivian Tveite på møter i utvalget.

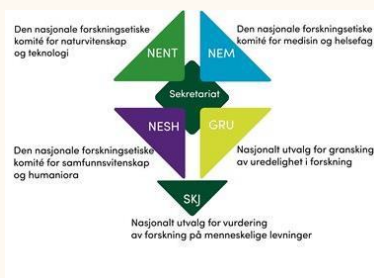

Behandlingsrutiner

fra samling for sekretariatene til de lokale redelighetsutvalgene ved UiB, 12.1.2024

Det store bildet

De nasjonale forskningsetiske komiteene består av tre fagkomiteer, et granskingsutvalg (GRU), et underutvalg (skjelettutvalget, SKJ) og et felles sekretariat.

Lov	→	Forskningsetikkloven
Forskrift	→	Forskningsetikkforskriften
Lokale retningslinjer	→	Retningslinjer for behandling

Det sentrale redelighetsutvalget (siden 2002)

8 lokale redelighetsutvalg

fra samling for sekretariatene til de lokale redelighetsutvalgene ved UiB, 12.1.2024

Nasjonale faglige retningslinjer og veiledere

Retningslinjer og veiledere

Medisin og helsefag

Naturvitenskap og teknologi

Samfunnsvitenskap og humaniora

Menneskelige levninger

Generelle forskningsetiske retningslinjer

Europeiske retningslinjer for forskningsintegritet

Ressurser

Forskningsetisk bibliotek

Forslag til undervisning

Magasinet Forskningsetikk

Publikasjoner

GDPR og forskning

Forskningsetisk forum

Eksterne ressurser

Podkast

Filmer

Veileder om institusjonenes ansvar for forskningsetikk

Veileders rolle

Om retningslinjene

To av komiteane har egne fagspesifikke retningslinjer. I tillegg finst ei rekkje retningslinjer for medisinfeltet, og dessutan egne rettleiarar for spesifikke forskingsområde. Granskingsutvalet har også laga ein rettleiar for rapporteringa frå institusjonane til utvalet. Komiteane har utarbeidd generelle forskningsetiske retningslinjer saman.

fra samling for sekretariatene til de lokale redelighetsutvalgene ved UiB, 12.1.2024

Retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved UiB

- I. Grunnprinsipper
- II. Mottak av meldinger om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer
- III. Behandling av enkeltsaker ved fakultetene
- IV. Behandling av enkeltsaker i Det sentrale Redelighetsutvalget

fra samling for sekretariatene til de lokale redelighetsutvalgene ved UiB, 12.1.2024

I. Grunnprinsipper

- **UiB** skal sikre at forskningen ved institusjonen skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer.
- UiB har ansvar for nødvendig opplæring av kandidater og ansatte i anerkjente forskningsetiske normer, og for at alle som utfører eller deltar i forskningen er kjent med anerkjente forskningsetiske normer.
- **Dekan** har ansvar for å følge opp mistanke om brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Dekanen har ansvar for å etablere et system for behandling av sakene ved fakultetet.
- **Sekretariatet** kan på forespørsel veilede fakultet om praktisk håndtering av enkeltsaker.

fra samling for sekretariatene til de lokale redelighetsutvalgene ved UiB, 12.1.2024

II. Mottak av meldinger om mulige brudd

Mottak av meldinger

Hva med anonyme meldinger ?

Skriftlighet - journalføring i Ephorte

Tilknytning

Foreløpige svar til de involverte

Utsatt innsynsrett

Meld mistanke om uredelighet

Alle kan melde ifra om mulige brudd på forskningsetiske normer ved UiB. En henvendelse om mistanke om uredelighet vil bli behandlet konfidensielt.

Foto/ill.: Eivind Senneset/UiB

Enhver melding om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved UiB skal behandles i tråd med gjeldende retningslinjer ved UiB.

Under kan du lese mer om hvordan du både kan melde inn mistanke om uredelighet, og saksgangen etter du har meldt det inn. Her kan du også finne mer [Informasjon om ulike former for uredelighet i forskning.](#)

Hvordan melde fra om mistanke

Dine rettigheter

MELD MISTANKE OM UREDELIGHET

Rapporter mistanke om uredelighet i dette [meldeskjemaet](#).

UiB åpner også for at det meldes anonymt i dette [meldeskjemaet](#).

KONTAKTER FOR RÅD OG VEILEDNING

UNIVERSITETET I BERGEN

Melding om mulig uredelighet i forskning

Denne tjenesten krever legitimering

Du må autentisere deg med Feide, evt. BankID/BankID på mobil for å kunne sende inn skjemaet.

Håndtering av dine personopplysninger

Skjemaet du nå skal fylle ut, lagrer ikke andre personopplysninger om deg enn dem du blir bedt om å fylle ut.
Unntak er fødselsnummer og navn, som identifiseres med oppslag ifm. pålogging.

Alle skjemaedata overføres og lagres sikkert og automatisk, uten mellomlagring, i UiBs sak-/arkivsystem ePhorte, med tilstrekkelig skjerming av deg som innsender, og de data du oppgir. Dette omfatter også evt. dokumentasjon du legger ved skjemaet.

For ytterligere informasjon om hvordan UiB samler inn og bruker personopplysninger, se vår [personvernerklæring](#).

TILBAKE

OK

<https://www.uib.no/forskningsetikk/155972/meld-mistanke-om-uredelighet>

fra samling for sekretariatene til de lokale redelighetsutvalgene ved UiB, 12.1.2024

Behandling i lokale Redelighetsutvalg

Saksutredning skal ta sikte på å avklare:

- mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer
- om innklagede har opptrådt med tilstrekkelig grad av skyld
- eventuelle systemfeil ved UiB
- om vitenskapelig arbeid bør trekkes tilbake

Involvertes rettigheter må ivaretas under saksgangen

Utfall av utredningen

- Alvorlige saker oversendes til sentralt RU for behandling
- Mindre alvorlige saker avsluttes. Etterfølgende orientering til det sentrale RU

Åpenbart grunnløse saker avvises. Det sentrale RU orienteres

fra samling for sekretariatene til de lokale redelighetsutvalgene ved UiB, 12.1.2024

Behandling i Det sentrale redelighetsutvalget

Orienteringssak

- avslutter saken ved å ta den til orientering
- saken returneres til fakultetet for videre utredning

Realitetsbehandling

- uttalelse med konklusjon vitenskapelig uredelighet
- uttalelse med konklusjon ikke vitenskapelig uredelighet

Utvalget kan avvise sak og å ta opp saker av eget tiltak

fra samling for sekretariatene til de lokale redelighetsutvalgene ved UiB, 12.1.2024

Øvrige forhold:

- Klagerett på fellende uttalelser til det sentrale Redelighetsutvalg
- Rapportering av saker til Granskingsutvalget
- Offentlighet
- Bistand til å gjenopprette omdømme
- Årsrapport sendes styret til orientering

Forebyggende virksomhet

Sak: FU 06/24

Møte: 14.05.24

SAK: Publiseringsresultater 2023

Bakgrunn

- [Publiseringsresultater 2023](#)

Hovedstatistikk for 2023-publisering er publisert.

Målet er å synliggjøre universitetets publiseringsaktivitet. Det gis en oversikt for UiB og UH-sektoren, inkludert en sammenlikning på institusjonsnivå og for fagområder. Under Fakulteter finnes detaljerte analyser over universitetets publiseringsaktivitet ned på instituttnivå.

Forslag til vedtak:

FFU tar saken til etterretning.

Ole Hjortland
prodekan

Kirsten Moen
seksjonssjef